

«GODT Å KOMME HJEM»

7 radioprekener holdt i NRK-P1 1999-2003
i Fjell prestegjeld og Øygarden prestegjeld
av Svern Martinsen

Arken-hefte - nr. 12 - ny serie

Svenn Marinsen ble utfordret til å være prest og predikant på 7 radiogudstjenester som ble overført av NRK-P1 i årene 1999-2003. Gudstjenesten 27.02.2000 kom ikke ut til lytterne på grunn av tekniske problemer, men ble sendt i opptak på samme kirkeårssøndag 02.03 2002. Etter radiogudstjenestene feiret lokalmenigheten nattverd.

Arken-serien utgis av Bønne-og arbeidsfellesskapet Kirkelig Fornyelse. I denne bevegelsen har Svenn Martinsen hentet impulser til troens liv og til sin prestedtjeneste. Vi har håp om at prekenene også i skriftlig form kan bygge opp troens liv hos leseren. Samtidig er denne utgivelsen en dokumentasjon av de radiooverførte gudstjenestene - et prosjekt som betydde mye for menighetene som var involvert. Det kom også mange gode tilbakemeldinger på Martinsens radioforkynnelse både til NRK og til ham selv. Dette må kunne gi gammeltroende prester stor frimodighet.

13.søndag etter pinse

Høgmesse i Landro kyrkje, Fjell prestegjeld

Radiogudstjeneste NRK P1

22.08.99 «Godt å komme hjem!»

Salmer:

265 Gladelig vil vi Halleluja kvede

363, 1-4 Å, om min lovsang kunne lyde

546 Herre tal, din tenar lyder

Salmer 1997 064 Jeg vil prise min gjenløser

363, 5-6 Med sang på sang vil jeg deg ære

Intimasjon:

“I Namnet åt Faderen, Sonen og Den Heilage Ande.” (+)

God søndag alle sammen, og hjertelig vel møtt til høgmesse i kirken vår både store og små på 13. s. e. pinse. I dag skal vi få høre om at Jesus helbreder en døvstum mann på en merkelig måte, og skal få lovsynge Ham som gjør alt så godt. Fra Landrokirken her vest ved Nordsjøens strender hilser vi samtidig alle som lytter i hele Norge, i nord, sør, øst og vest, og dere som følger oss til sjøs og i utlandet.”

La oss be: “Himmelske Far!...Send oss din Hellige Ånd, slik at vi kan få taknemlige hjerter som vil ta imot ditt Ord. Vi ber om at vi må rette oss etter Ordet, og alltid vokse i kristen tro, håp og kjærlighet, og så bli evig salige. Ved din elskede Sønn, Jesus Kristus, vår Herre... Amen.” (Etter kollekt for ordet, Alterboken av 1920, s.24)

Det Hellige Evangeliet på 13.s. etter pinse leser vi etter **Markus i det 7. kapittel.**

Prekentekest: Mark.7,31-37...

Slik lyder Herrens Ord! Herre, skriv Dine Ord i våre hjerter!

I. “Godt å være tilbake på brakka igjen!”

Det var den glimrende karikaturtegneren Salo Grenning, som i en Pedro’s Ukerevy på 70-tallet la dette utsagnet i munnen på én av våre fremtredende politikere. Pedro hadde tegnet ham i en nokså avslappet posisjon i Stortingssalen etter avslutningen av ‘Tingets ferie.

-Med tanke på den pågående valgkampen blir det vel ikke akkurat så mye avslapning for våre politikere fremover, tenker jeg. Og det er nå godt da å være i aktivitet for alle, enten vi er i jobb, går på skole, eller er pensjonister.

Enten vi har feriert hjemme, vært Inter-railere, i Syden eller på storbyferie, eller har kjørt bil i inn-og utland, kan vel noen hver si:

“Godt å være tilbake ...!”

“Godt å være hjemme!”

“Godt å komme hjem!”

II

Merkelig forresten. Når du er på veien og har CD-spilleren på, kan du lett få en sang “på hjernen.” Slik var det med meg

i år. Så jeg har trallet endel i det siste på countrylåten “Ei krasafaren steinbu.” Og apropos høstjakten som stunder til for noen: Hellbillies synger her om en kar som skulle på jakt på Hardangervidda:

“Bussen va ganske sein, eg skulde gå te Hein.

Været va ruskut og tungt og grått.

*Lendet va sleipt og vått,
sjål vart eg redd so smått.*

*Hadde hverken kart ell kompass,
burde jaddi hugst på sopass...”*

Måse og stein dæ va allt eg såg.

Skodda kom sigande tjukk, so tung og grå.

Jeger’n va liten og Vidda stor.

*Hadde ‘kji leger ror,
trengde ein storebror.*

*Eg tok te miste true
på at eg skull’ finne bue...”*

(Ei krasafaren steinbu. Past the point of rescue. Mick Hanly/Arne Moslåtten. Hellbillies, fra LIVe LAGA(c)1997 BMG Norway AS)

Jeg håper dere som var på fottur i sommer hadde bedre vær enn dette!

III “Godt å komme hjem!”

Jeg er sikker på at Jesus tenkte det samme der Han trasket i varmen, og nærmet seg sine hjemtrakter i Galilea.

I dagens tekst møter vi nemlig Herren på hjemvei etter en reise til Libanon. Der hadde Han helbredet en ung kvinne ute ved Middelhavskysten.(7,24-30)

Fremme ved den sjøen vi ofte kaller Genesaret blir en døv, og nesten stum mann ført til Jesus. Vennene hans vil at Jesus skal be for ham.

La meg forsøke å forklare hva som så skjedde:

1. Jesus tar på alvor henvendelsen om forbønn. **“Jesus tok ham med seg bort fra mengden, står det.(7,33)** Vi legger merke til at den syke blir alene med Herren.

2. Jesus handler nå på en merkelig måte: **“Han stakk fingrene i ørene hans, tok spytt og rørte ved tungen hans...”(7,33)** Men det Han gjør er sakramentalt å forstå: Med sitt Hellige nærvær går Han helt nær til de syke stedene på mannens kropp.

3. Det står så at **“...(Herren)løftet blikket mot Himmelen, (og) sukket...”(7,34)** Jesus oppfyller nå ønsket om forbønn.

4. Helbredelsen skjer ved et eneste Ord av Jesus: **“Effata!” -det betyr: Lukk deg opp!”(7,34)** Når Evangeliet i dag gjengir ett av Jesu Ord på Hans morsmål aramaisk, aner vi at det har spesiell mening. Det skal understreke noe avgjørende om hva Jesu gjerning går ut på, og hvem Han er:

“Tiden er kommet, Guds Rike er nær. Vend om og tro på evangeliet!”(Mk. 1,15)

Det er Gud som griper inn! Akkurat som da verden ble skapt. Da Gud sa: Det bli lys! Nå sier Jesus nesten det samme: Det bli lyd!

5. Det konstateres at den syke ikke lenger er døv. Hans ører er blitt åpnet. Tungen er blitt løst. Han hører. Talen er klar og sammenhengende.

6. Jesus vil at hendelsen ikke skal fortelles videre. Men **“dess mer gjorde det de kjent,” står det.(7,36)**

7. Helbredelsen fører selvsagt til at folk blir overveldet og forundret. Men mest fører hendelsen ved sjøen i Galilea til lovprisning av Jesus som tok seg av mannen, og gjør alt så godt! (7,37)

IV **“Godt å komme hjem!”**

Jesus vil mer enn å helbrede. **“Alt Han har gjort er godt,”** står det jo.(7,37)

Hva er det så Han vil med oss alle?

La oss nå forsøke å anvende teksten.

I én av profetiene om Jesus som “Herrens tjener”, den som står i Jesaja 50, heter det:

“Herren min Gud har gitt meg en disippels tunge, så jeg med mitt ord kan styrke den trette. Hver morgen vekker han mitt øre, så jeg kan høre på disiplers vis.”(Jes.50,4)

Her får vi se inn i noe av hva det betyr at Guds Rike bryter inn i verden, og i enkeltmenneskers liv.

Her er den dypeste mening med at Jesus åpner ørene og munnen på mannen i Galilea:

Det skjedde for at Han skulle “høre på disiplers vis.” **For at Han skulle få en “disippels tunge.”(Jes.50,4)**

Hør også hva Apostelen Paulus sier i Romerbrevet:

“Så kommer da troen av det budskapet en hører, og budskapet kommer av Kristi Ord.”(Rom.10,17)

“For hvis du bekjenner med din munn at Jesus er Herre, og tror i ditt hjerte at Gud har oppreist ham fra de døde, skal du bli frelst.”(Rom.10,9)

Det gjelder å høre når Jesus taler til deg! Det gjelder å høre Guds Ord!

Slik at du kan høre deg frelst. Slik at Han kan få føre deg frelst hjem til seg i Himmelen!

Slik at du kan bruke din munn til å bekjenne Jesus som Frelseren!

V **“Godt å komme hjem!”**

Country-låtens vandrør på Hardangervidda forteller videre:

“Åfto æ livet som ein skoddeheim.

Vegen æ langfrå bein,

eg kan ‘kji finne heim.

Rota på rundt i eit narrespel.

Kjempa imot eit bel,

lyg meg ifrå eindel.

Når det æ som aller svartast.

Når det blæs med krappe vindkast.

Når eg går mot eit stup, ni eit djup.”

(Ei krasafaren steinbu. Past the point of rescue. Mick Hanly/Arne Mosllätten. Hellbillies . fra LIVe LAGA(c)1997 BMG Norway AS)

Hvordan kan vi finne hjem?

Ikke bare til vårt eget hjem, men hjem til Jesus, hjem til Himmelen?

Vel, legg nøyte merke til hva som står:

“Her førte de til Ham en mann...”(7,32)

Enten du føres til Jesus av venner, familie, ytre omstendigheter, eller kommer selv, så er det avgjørende viktig at du nå kommer til Herren.

Det er ikke lett å la det bli alvor. Men lever du borte fra Jesus, da utsettes så lett det viktigste av alt: Å ta i mot Ham som din Frelser og Herre i livet, døden og all evighet.

Men det kan også skje at vi kan komme på avstand noen hver etter å ha tatt imot

Ham. Vi mener oss opptatt med familie, arbeid, og interesser. Vi kan også komme til å skylde på vår aktivitet i kirke-og kristenliv.

Så må Herren av og til få stanse oss. Førre oss til seg på nytt. Ikke fordi Han vil oss vondt, men fordi Han elsker oss.

VI **“Godt å komme hjem!”**

Legg også nøye merke til hva som står:

“Jesus tok ham med seg bort fra mengden.” (7,33)

Jesus må få stelle med deg! Gi deg det du trenger etter sin vilje.

Du trenger meg, må Han si, når Han har fått deg avsides. Du trenger at jeg får pleie deg gjennom mitt Ord! Jeg vil ha deg i min nærhet. Kjære deg, vil Han si deg, du må forstå at du klarer deg ikke uten meg, du trenger å være sammen med meg, for å komme gjennom livets forandringer, ja, livets slag!

Du trenger så veldig det jeg vant for deg på Golgata! Dit har jeg båret alle dine synder, der har jeg sonet dem, der har jeg seiret over døden, der har jeg vunnet over djevelen. Og jeg lever i dag! Og du skal leve for meg!

Og så vil jeg så gjerne at vi to skal snakke sammen i bønner om din sykdom og nød, dine problemer og sår. Om alle dine spørsmålstegn, om all din undring. Om din lidelse, utrygghet, og angst.

I alt dette vil jeg være hos deg, i livet, døden og all evighet.

Da må du sette av tid for bare meg!

VII **“Godt å komme hjem!”**

Gud har i Jesus Kristus elsket deg så høyt, så dypt, så vidt og så bredt (Ef.3,18) at Han gikk inn i dine smerter, like til bunns. **“Han er prøvet i alt på samme måte som vi,” sier Hebreerbrevet.(4,15)**

Det betyr ikke at noen av oss slipper det som er vondt. Men det betyr at vi skal få lov til å gå inn i lidelsen sammen med Jesus, og få være trygg hos Ham i all evighet.

På denne dagen vil jeg gjerne varmt bringe en hilsen fra Herren til alle dere som sliter med fysiske og psykiske plager.

Og visst kan Han helbrede. Hvor og når Han vil.

Naturligvis vil jeg i også dag peke på sykesalvingens mulighet slik Jakobs brev kapittel 5 beskriver den:

“Er noen blant dere syke? Han skal kalle til seg menighetens eldste, og de skal be over ham og salve ham med olje i Herrens navn. Da skal troens bønn redde den syke, og Herren skal reise ham opp. Har han gjort synder, skal han få dem tilgitt.”(Jak.5,14-15)

Kall da gjerne til deg en prest du har til-lit til, og spør om han vil salve deg etter Herrens Ord og løfte. Så får det stå til i Jesu Navn!

VIII **“Godt å komme hjem!”**

Hvor er du i forhold til Jesus i dag?

Borte eller hjemme?

Jesus verken fortjener eller godtar bare en sektor av livet. Han vil være Herre i ditt liv 24 timer i døgnet!

Jeg synes jeg hører at noen sier: Det er

så vanskelig, prest! Ja, det kan synes vanskelig å la det bli alvor, dette med Jesus. Men slik har det vært for mange før deg. Og slik har det også vært for meg.

Jesus lever. Jeg har også fått møte Ham. Han kalte meg ved sitt Ord. Og da skjønte jeg: Nå vil Jesus at det skal bli alvor! Han ville meg vel. Han ville være min Frelser og Herre i livet, døden og all evighet.

Da visste jeg: Jeg vil være en kristen!

Selvsagt har det hendt at livet har vært vanskelig. Å være prest også. Men Jesus har aldri sviktet meg. Han er den beste venn vi kan ha. Jesus vil nå at vi skal ta Ham og Hans Ord på alvor. Både jeg som er prest. Og du som lytter.

Ser du nå hvor stor, god og mektig Jesus er! Hvor godt det er å komme til Ham? Jesus tar imot alle som kommer. Vær sikker på at det gjelder også deg! Du skal få komme akkurat som du er! Til Ham som er så inderlig glad i deg! Han som gjør alt så godt.

IX “Godt å komme hjem!”

I dag ville jeg gjerne få invitere deg som lytter til å komme til Jesus med det du sliter med. Stort eller lite. Din sorg. Din sykdom. Dine synder.

Så vil Han ta deg til side, og stille med deg. Så blir din nød Hans. Ditt skrap blir resirkulert, gjenvunnet til dyrebare skatter! **Og Han vil tilgi dine synder, ja, “kaste dem bak sin rygg.”(Jes.38,17)**

Så skal du se at:

*“Når det æ som aller svartast.
Når det blæs med krappe vindkast.
Når (du) går mot eit stup, ni eit djup.”
Når vi tror at alt er tapt*

-da kommer Han, og åpner en ny virkelighet!

Jesu merkelige gjerning ved Genesaret minner oss på at Guds Rikes veier er annerledes enn våre:

Når en vei blir stengt
åpner Han opp en ny kanal!
“Effata!”(7,34)

Ved Ordet vil Han i dag åpne opp dine ører og din munn. For at du kan **“høre på disiplers vis.”** For at du kan få en **“disippels tunge.”(Jes.50,4)**

Slik at vi kan frembære **“et levende og hellig offer som er til Guds behag”(Rom.12,1)**

I gudstjenesten. I vår daglige gudstjeneste. Slik at andre kan se at Han lever, og bli med på veien hjem til Himmelen.

“...dess mer gjorde de det kjent.”(7,36)

Bygda vår, byen vår, landet vårt må få se hvor stor og god Han er!

Slik at du og jeg og alle andre en gang kan rope ut i lovsangens fryd i Himmelen:**“Alt Han har gjort er godt!” (7,37)**

Til ære for Faderen og Sønnen, og Den Hellige Ånd, som var, er, og blir, EN Sann Gud, fra Evighet til Evighet! Amen.

4.søndag etter påske {Cantate}
Høgmesse i Fjell kyrkje, Fjell prestegjeld
Radiogudstjeneste NRK P1
21.05.2000 «Kom nærmere!»

Salmer:

931 I dag om de får høyra Guds røyst
706 Til kjærleik Gud oss skapte
395 Å Jesus Krist, eg kjem til deg
418 Med Jesus vil eg fara
717 Herre, jeg vil gjerne takke

“I Namnet åt Faderen, Sonen og Den Heilage Ande.

God søndag og velkommen til Høgmesse på 4.s.e. påske, eller ”Cantate”. Dagen henter sitt navn fra **Salme 98**: **”Syng en ny sang for Herren, for Han har gjort under.”(Sal.98,1)** Og Guds under er stort! Jesus lever! Fra Fjell kyrkje midt på øya Sotra vest for Bergen hilser vi lyttere i hele Norge, i sør, øst, nord og vest, og dere som følger sendingen til sjøs og i utlandet, med budskapet om at Jesus Kristus kaller oss til å komme til Ham, og bli hos Ham.”

La oss be med Salme 40:

**”Jeg ventet og håpet på Herren,
Han bøyde seg til meg
Og hørte mitt rop.
Han drog meg opp av
fordervelsens grav,
...
Han satte mine føtter på fjell
Og lot meg gå med faste skritt.
Han la i min munn en ny sang,
En lovsang for vår Gud.**

**Mange skal se det og frykte
Og sette sin lit til Herren.”**

(Sal.40,2-4

Prekentekest: Joh.15,10-17

I

”Vil De være så snill å komme litt nærmere mikrofonen?”

Mange av oss husker Rolf Kirkvaags kjente invitasjon fra ”Det Spørs”, i 50-tallets NRK.

Jeg er sikker på at edle og gode minner strømmer på for flere enn meg.

Det var de store radiopersonlighetens tid. Det var også Erik Diesen, Leif Rustad, Halvdan Hegtun, Arthur Klæbo. Og Erik Bye, med ”Vi går om bord”. Mange flere enn vi får nevnt her.

Det var ”Værvarslinga”, og ”Dagsnytt, i hovudsaka frå Norsk Telegrambyrå, og andre kjelder.”

Det var sporten. ”Kuppern”. 15,46, 6. OL-Gull. Squaw Valley 1960. Bjørnsen. Jorsett. Bjørge Lillelien.

Det var ”5 minutter for husmødre”. Etterfulgt av «Ole Aleksander», eller

Prøysens «Sparegris.» ”Barnetimen for de minste.”

Det var ”Ønskekonserten.” Med «barneplate» og ”Det lysnet i skogen”.

Det var Radioteateret, med ”God aften, mitt navn er Cox.”. Og hvor vi så frem til ”Stompa” og lektor Tørrdal i hørespillet i Lørdagsbarnetimen!

Med store øyne ble vi dradd mot den lysende radioskalaen, på vår ”Tandberg” eller ”Radionette”, der navnene på lang- og mellombølgesenderne glødet mot oss: Tromsø, Oslo, Vigra, Bodø, Finmark, Bergen, Kristiansand, Trøndelag, Stavanger, Fredrikstad.

-Med enda større ører adlød vi da Kirkaag sa:

”Kom nærmere!”

II

Bakgrunnen for dagens Hellige Evangelium er Jesu Ord om vintreet og grenene:

“Jeg er vintreet, dere er grenene. Den som blir i meg, og jeg i ham, han bærer mye frukt, men uten meg kan dere intet gjøre.”(Joh.15,5.)

Når Jesus sier at Han er vintreet, tar Han frem et gammelt bibelsk bilde på Guds folk: **“Et vintre rykket du opp i Egypt,”** sier Salme 80.(80,9).

Etterhvert utover i det Gamle Testamente blir bildet beskåret. Treet blir en stubbe på grunn av Guds folks ulydighet. Men fra Isais stubbe, fra Davids ætt, skulle en kvist skyte opp: Frelseren, Messias. **(Jes.11,1flg.)(Luk.2,11)**

Noe nytt måtte skje! For Israel var ofte et vintre uten frukt. Like frem til Døpe-

ren Johannes føres tanken:

Øksen ligger allerede ved foten av treet. **(Mt.3,10)** Det eneste som nytter er hjertets overgivelse til Herren. Og å bære frukt. Ytre tilhørighet til folket holder ikke.

Et tre med levende grener, et nytt Israel avtegner seg. Et nytt Guds Folk, der Jesus er sentrum!

Paulus sier derfor at vi må bli innpodet på treet. Ved dåpen til Den Treenige Guds Navn. **(Rom.11,17)**

Men det gjelder også for oss å ha liv i Ham:

”...husk at det ikke er du som bærer roten, men roten som bærer deg!” (Rom.11,18 flg.)

Guds Folk må være rotfestet i Ham, ”det sanne vintre”, Jesus Kristus, vår Herre!

Derfor skal vårt tema i dag være nettopp:

”Kom nærmere!”

III

Også i dagens Evangelium sammenligner Jesus det å være Hans disippel med å være gren på et vintre:

”...jeg...har satt dere til å gå ut å bære frukt, frukt som varer.” (Joh.15,16b)

Jeg var i Temecula, USA. På Callaways vinranch. Tusenvis av vintrær så langt øyet kunne se. Det gikk ikke an å ta feil

av hva det dreide seg om i dalen: Frukt. Saftige druer skulle modnes, høstes, presses, og gjæres til ren, klaret vin.

Men det hender at grener ikke bærer frukt under Californias brennende sol. De tørker, brekkes av, og kastes.

“Den som ikke blir i meg, blir kastet utenfor som en gren og visner. Og grenene samles sammen og kastes på ilden, og de brenner.(15,6)

Det gjelder å bli holdt fast i det dåpen, innpodingen i vintreet betyr: Virkelig være en gren på vintreet Jesus! Grener på vintreet må være i livsstrømmen fra Han som er treet. Uten blir der ikke frukt:

”Bli i meg, så blir jeg i dere. Likesom grenen ikke kan bære frukt av seg selv, men bare hvis den blir på vintreet, slik kan heller ikke dere bære frukt hvis dere ikke blir i meg.”(Joh.15,4-5.)

”Kom nærmere!”

IV

La oss se på teksten. Den samles som i en hånd:

«Faderen elsker Sønnen, og alt har han gitt i hans hånd.»(Joh. 3,35)

Så er der fem fingre:

Finger Nr. 1: ”Bli i (Hans) kjærlighet!”(15,9)

Guds Ord til oss i dag åpner med at **Jesus sier: ”Likesom Faderen har elsket meg, har jeg elsket dere....”(15,9)**

Ser vi nøye etter viser det seg at i nes-ten alle dagens vers forekommer ord som uttrykker kjærlighet. Det er ord om Gud Faderens kjærlighet til Gud Sønnen, og om Sønnens kjærlighet til sine venner. Og det er ord om den innbyrdes kjærlighet i vennesamfunnet, altså i Kristi Hellige Kirke på jord.

Vi får mer lys over saken om vi henter inn tre andre vers fra Johannes-evangeliet, kapitlene 3, 10 og 17:

Jesus sier: «Faderen elsker meg fordi jeg gir mitt liv for siden å ta det tilbake. (10,17)

”For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.” (3,16)

”Jeg har kunngjort dem ditt navn og skal gjøre det igjen, for at den kjærlighet du har hatt til meg, kan være i dem, og jeg selv kan være i dem.” (17,26)

Vi er ved en realitet som er umulig å gripe for vår forstand: Forsoningen. At Gud måtte gjøre sin kjære Sønn til offer for våre synders skyld, slik at du og jeg skulle slippe å gå fortapt i evighet. Og fordi Jesus var villig til dette, er Han elsket av sin Far. Alt uttrykkes ved en tidsbruk som betegner at vi har å gjøre med en enestående og avsluttet handling

i fortiden, en sak som er avgjort én gang for alle: Jesus *har* steget inn i historien, døde på Golgata, sto opp igjen fra graven, ja, Han lever i dag!

Og like ufattelig er det jo at vi er elsket av Jesus! For ved Ham har Gud elsket også oss, med en brennende kjærlighet, som overgår Hans brennende vrede over grener som er brukket av vintreet.

Så skifter tidsbruken til bydeform. På grunn av Guds store, store kjærlighet til oss blir vi i dag formant til å **”Bli i (Hans) kjærlighet!”(15,9)** Her ligger det virkelig dybder. For det er sagt om dette ordet at *det rommer en fullstendig og uadskillelig kjærlighetens forening mellom Jesus og oss.*

Verken mer eller mindre.

”Kom nærmere!”

V

Finger Nr.2: **Konsekvensene.**

Å **”bli i Jesu kjærlighet”** har virkelig store konsekvenser.

For det handler om å **”holde Jesu bud”**, (10;12;17) og å gjøre **”det jeg befaler dere.”** (10;14)

Å holde Faderens Bud. Jesu Bud. Både entall og flertall brukes. Her går det ikke om en tørr og abstrakt morallære. Nei, Jesus vil involvere oss i et nytt livsmønster, at vi skal være i levende enhet med Ham og leve våre liv i Ham.

Hva ligger det i uttrykket ”bud” slik Jesus og apostlene tenker det?

Vi lar først 1.Johannesbrev svare:

”Og det vi ber om, får vi av ham, fordi vi holder hans bud og gjør det som er etter hans gode vilje. Og dette er hans bud: Vi skal tro på hans Sønn Jesu Kristi navn og elske hverandre, slik som han bød oss. Den som holder hans bud, blir i Gud og Gud i ham. Og at han er i oss, det vet vi fordi han har gitt oss sin Ånd.” (1Joh. 3,22-24)

Men dette sier også Jesus selv i kapitlet før vårt:

”...Og jeg vil be Faderen, og Han skal gi dere en annen talsmann, som skal bli hos dere for alltid: sannhetens Ånd.” (14,15b-17b)

Og:

”Den som har mine bud og holder dem, han er det som elsker meg. Og den som elsker meg, skal elskes av min Far. Også jeg skal elske ham og åpenbare meg for ham.” (14,21)

Lenger nede i Johannes 14 ser vi så at å holde Jesu Bud er det samme som **”å holde Jesu Ord.”** (14,23-24)

Vi skjønner at å holde Jesu bud og ord er å tro på Jesus og elske hverandre. Men dette er også nøye knyttet sammen med Helligånden som Gud vil gi sine venner: Her foregripes Guds pinsegave:

«Kom,Hellig Ånd med skapermakt, opprett det synd har ødelagt, og glede i hvert hjerte giv som du har født til evig liv!»

(Veni creator spiritus, Hrabanus Maurus/Luther/Landstad, NoS 208, 1)

”Kom nærmere!”

VI

Finger Nr. 3: Sann glede-tross alt.

Om du har tenkt at **”å holde Jesu Bud”** har noe negativt ved seg, så la tanken fare:

1Joh. 5,3 sier: **” Å elske Gud er å holde hans bud. Og hans bud er ikke tunge.”**

Og i teksten henger «bud» og «glede» sammen:

”Dette har jeg sagt dere, for at dere kan eie min glede, og deres glede kan være fullkommen.”(15,11)

Når Jesus sa dette, måtte det virke sterkt og uvirkelig for disiplene. Det er jo kvelden før Jesus skal dø på korset. Jesu venner kan også være i stor fare. Ikke akkurat en situasjon som kaller frem gleden, skulle vi tro. Trykket stemning. Snarere burde den truende virkeligheten kalle frem både angst og depresjon.

Kanskje kan vi ikke si oss fri fra slike reaksjoner vi heller?

Det er da det er viktig å huske på utgangspunktet slik brevtteksten i dag beskriver det:

”Kjærligheten er ikke det at vi har elsket Gud, men at han har elsket oss og sendt sin Sønn til soning for våre synder.” (1. Joh. 4,10)

**”At vi blir i ham og han i oss, det vet vi fordi han har gitt oss av sin Ånd.”
(1. Joh. 4,13)**

Der er den sanne gleden!

”Kom nærmere!”

VII

Finger Nr. 4: Troens lydighet.

Å bli hos Jesus. Være i Faderens og Sønnens kjærlighet. Adlyde Guds bud og ord til oss. Motta Helligånden. Det fører oss inn i Jesu glede. Det å være Jesu venn. Hans glede blir vår glede.

Vi er midt inne i en beskrivelse av det kristne livet. Livet i vennsamfunnet. I Kristi Kirke på jord, og der vi bor.

Av det som vi kan kalle:

”Troens lydighet.”

Vi må tilbake til 1.Johannes. For der ser vi at å holde det Jesus har sagt også rommer en tydelig avgrensning av hvem som hører til Hans folk, og hvem som ikke gjør det:

**”Det som viser oss om vi har lært Gud å kjenne, er om vi holder hans bud. Den som sier at han kjenner ham, men ikke holder hans bud, er en løgner, og sannheten er ikke i ham.”
(1Joh. 2,3-4)**

All sann tale om kristen kjærlighet i kirken forutsetter lydigheten mot Jesu bud. En kjærlighet til Gud som ikke underordner seg hans bud, er en selvmot-

sigelse. Dette har Herren selv gjort helt klart for sine venner: **«Dersom dere elsker meg, holder dere mine bud.»** (Joh. 14,15a). Og i sin misjonsbefaling forplikter Kristus Kirken til å lære alle som vil være hans disipler, **«å holde alt det jeg har befalt dere.»** (Matt 28,20). Her er heller ikke de 10 Bud unntatt. Troens lydighet betyr derfor sann omvendelse og et hellig liv. (fra Veilederuttalelse SKG, mars 2000).

På denne bakgrunnen er det ikke vanskelig å forstå at det er sagt at vi i dagens tekst virkelig *kalles til å adlyde Jesus. Hans Bud. Hans Ord.*

For vi kunne også si det slik:

Den kristne kjærligheten kommer av troens lydighet.

Men det motsatte er også rett å si: Troens lydighet kommer av kjærligheten. Av Kristi kjærlighet til oss!

Lydighet og kjærlighet hører sammen.

Jesus selv er det beste eksempel på denne sammenheng:

”Jeg elsker Faderen og gjør som Han har befalt meg.” (14,31)

Derfor kan 1.Johannesbrev si:

”Og dette er det bud vi har fra ham: Den som elsker Gud, må også elske sin bror.”(1.Joh.4,21)

Dette går og må gå dypt i oss. For er det noe som er sikkert, er at du og jeg avslører gang på gang at vi mangler masse av både kjærlighet til Gud og vår bror og søster. At vi som tror på Jesus skal elske hverandre er vel heller ikke et fremtre-

dende trekk ved norsk kristenliv.

”Kom nærmere!”

VIII

Finger Nr.5: **Utvalgt til et hellig liv i Jesu Navn.**

Husker du et av ordene fra tidligere i prekenen?

«Og dette er hans bud: Vi skal tro på hans Sønn Jesu Kristi navn og elske hverandre...»(1.Joh.3,23)

Jeg regner med at noen av de ærede lyttere *ikke* er interessert i fotball.

Likevel er det nok mange som har et fotballag de holder med.

I vinter hørte vi om en rumener som skiftet navn til Manchester United. Ingen tvil om hans favorittlag! Dette førte til mange vittigheter i media i dagene som fulgte. På NRKs Alltid Nyheter begynte én reporter å titulere seg Odd Grenland!

Arsenal fra Highbury i London er mitt favorittlag siden jeg var ganske liten gutt. Jeg tror det var det spennende navnet som heftet meg. Om *jeg* har tenkt å skifte navn? Nei, men en Svenn med et Arsenalen tjener(15,15) ladet med Guds Ord kunne kanskje være et fint valgspåk for både en prest og en kristen?

Da jeg var tenåring og kristen ungdomsleder hendte det at onde tunger gav meg et nytt navn. Jeg ble ”Reserve-Jesus’en”. Jeg var utrolig flau over dette. Inn til Herren lærte meg at det jo var et hedersnavn jeg hadde fått.

-Det viktigste laget å holde med, er det hvor Jesus er manager. Å ha Hans hvite drakt på. Å ha korsmerket på brystet. Å

nevne Jesu Navn inn over, inn i sitt liv!
Det er ikke dere som har tatt ut laget
mitt, vil Jesus si.
Nei, Jesus sier:

**”Jeg har utvalgt dere, og satt dere til
å gå ut og bære frukt, frukt som varer.
Da skal Faderen gi dere alt dere ber
om i mitt navn.”(15,16)**

Det er kanskje en stund siden du har
vært på laget Hans nå.

Kanskje denne dagen kunne bety din
overgang til Ham? At du ble «signet» for
Ham?

*Fem fingre betyr å overgi seg i Jesu
hånd.*

**«...uten meg kan dere intet
gjøre...»(15,5b)**

”Kom nærmere!”

IX

Det var 1954 og det var ”Det Spørs” på
Norsk Riksringkasting. Riksprogram-
met. Der vi er nå.

Kringkastingssjefen hadde fnyst med
tanken på pengepremier.

Etter harde forhandlinger ble toppre-
mien 80 kroner. Om da noen klarte de 4
spørsmål.

Kandidaten var fra Nesbru. Da det
4.spørsmålet kom så hun kvasst på pro-
gramlederen, og skuet ut over publikum:

”Der røyk pokkallen!”

-Det er ikke alltid så lett å vinne i radio.
Heller ikke å ”bli millionær”. Vinne i tip-
ping, eller det store loddet.

Men det er viktig å vinne ”pokalen!” Å

vinne kampen på Jesu lag, og herligheten
hos Ham.

Matchen kan være hard, men seieren er
sikker!

Derfor må du åpne dine ører.

Derfor må du ”komme nærmere”.

”Kom nærmere” - Jesus!

Ja, bli i Ham. *Bli hos Ham.*

La oss be:

**“Du vintre i Guds hage,
min kjære Herre Krist,
unn også meg den lage
å veksa som din kvist!” (Blix, NoS
418, v.4)**

**Til Ære for Faderen og Sønnen og Den
Heilage Ande, som var, er og vere skal,
EIN Sann Gud, frå Æve til Æve.
Amen.**

(Se Rolf Kirkvaag: Bak mikrofonen, H. Aschehoug &
Co(W.Nygaard) Oslo 1953. Rolf Kirkvaag: Kom nærmere, Gylden-
dal Norsk Forlag AS, Oslo 1980. ISBN 82-05-12397-7, Eit mirakel
av lyd, Lars Nytre, BT 290400, Legendarisk radio, DN 290400,
«Kom nærmere», Dagbladet 290400)

17.søndag etter pinse
Høgmesse i Fjell kyrkje, Fjell prestegjeld
Radiogudstjeneste NRK P1
08.10.2000 «Trøste og bære!»

Salmer:

317 Eg lyfter augo mine
863 Ja, en gang mine øyne
843, 1-3 Eg veit i himmerik ei borg
Salmer 97 091 Takk at du bar mine byrder
843, 8-10 Men visst eg veit, ein morgon renn

"I Namnet åt Faderen, Sonen og Den Heilage Ande.

Vi er samlet til Høgmesse på høstens påskedag, 17.s.e.pinse. Dagens evangelium beretter om da Jesus vekket opp enkens sønn i Nain fra døden. Derfor spredte ryktet om ham seg, står det. Fra Fjell kyrkje på Sotra vil vi gjerne la dette trøsteordet om Jesu medlidenhet med den som sørger, Herrens seier over døden og det kristne håp spre seg til lyttere i hele Norge, men særlig dere som lytter til oss i nord på den nye Ingøy langbølgesender, og dere våre landsmenn utenlands som følger sendingen fra Kvitsøy mellombølgesender. I would also like to extend warm greetings to everyone tuning in to this High Mass from Norway all across Northern Europe on 1314 AM, and on the Internet in Real Audio."

La oss be:

"Min Jesus la mitt hjerte få Den kjærlighet til deg At dag og natt du være må Min sjel umistelig!"

(Biørn Christian Lund, LR 448, 1)

Prekentekest: Luk.7,11-17

I

Det er i skogen bak konsentrasjonsleiren Sachsenhausen, Oranienburg i det østlige Tyskland. En regnfull høstmorgen. Året er 1943.

Vi er på bilverkstedet, "Kraftfahrzeugdepot" i Fichtengrund øst for hovedleiren.

Her er ingen idyll. Forskjellige slags overgrep og henrettelser er vanlig. Her må fangene reparere, vedlikeholde og prøvekjøre motorsykler og biler. Selvsagt omfatter dette også militærutstyr. Men en del av kjøretøyene er sivile. De er stjålet rundt i det nazi-okkuperte Europa.

Fangenummer 64528 er norsk. Han er 21 år, og kommer fra Brekke i Vestre Aker. Denne dagen har han fått ordre om å rengjøre en 350 kubikks Royal Enfield motorsykkel.

Nummerskiltet har noen fjernet, så hvor den kom fra og hvem som eide den er ukjent. Øynene glir ganske øvet over motorsykkelen. Den unge KZ-fangen er grundig. Tankene går til den røde arbeiderboligen ved Akerselva. Han drømmer

om å sette sykkelen i stand, og kanskje flykte på den. Hjem.

-Innsiden av skjermene må granskes for rust og skitt. Fingrene glir over metallet. *Da.* Inne i bakskjermen støter de på et fremmedlegeme.

64528 er sendt til Tyskland sammen med andre unggutter fra Milorg-Øst. Nå løsner han gjenstanden forsiktig, og tar den opp:

Det er en medaljong.

Der står en tekst:

Sei Uns Führer, vær Fører for oss.

Her i hjertet av Hitlerdiktaturet kunne vi ventet at oppfordringen var rettet til en viss Führer med bart. Kanskje også ledsaget av et hakekors.

Langt ifra. Medaljongen avbilder et palmetre, en bil på en vei, og en kirke. Men her er mer i bildet. En mann står midt ute i en elv med et barn på skulderen. Barnet har krone på hodet. Mannen har hyrdestav i hånden. Han har også et navn:

Det er St Kristoffer, de reisendes helgen.

Trøste og bære!

“Sei Uns Führer!”

“St Kristoffer, før oss, bær oss!”

II

Det er langt tilbake i tid, og langt sør. Samos innerst i Egeerhavet. Det er en stormfull natt i det tredje århundre.

Midt i en stri og farlig elv står en reisefører med sin hyrdestav.

Han bor i en fattigslig hytte ved den ene bredden. Han er vekket fra søvnen ved at

en stemme har ropt navnet hans. En gang, to ganger. Men ingen skapning er å se.

Offerus heter han. Sterk og stor er han. Da han overgav seg til Kristus la ørkenfaren Babylas på hans skuldre å være-fergebiletør ved denne elven.

Nå er fergemannen på vei gjennom de ville strykene for 3.gang. Stemmen hadde vært tydeligere nå. Det var en barne-stemme.

På den andre siden satte Offerus den lille som ventet på skyss på skulderen. Men midt i elven kjente han det som om han bar hele verden på skuldrene. Da talte barnet og det lyste som solen. Stjernene bøyd seg, himmelen åpnet seg, og barnet sa: “Jeg er Kristus, din Herre og din Gud. På dine skuldre bærer du verdens skaper og forløser. Derfor er du Krist-offerus: han som bærer Kristus. For å stadfeste sine ord bad barnet nå Krist-offer om å sette hyrdestaven i jorden på den andre bredden. Neste morgen hadde det skjedd et under: Staven var blitt til et palmetre med moden frukt.

Mange vendte seg nå til Kristus, men den vantro kongen ble så provosert at han lot Kristoffer sette i fengsel, lide hard tortur og tilslutt døden.

Slik ble Offerus martyr og helgen. Fordi Kristus kalte på Ham fra elvebredden:

Trøste og bære!

Kristoffer, bær meg!

III

Det er enda lenger tilbake i tid. Tre hundre år tidligere. Vi skal østover. Innerst i Middelhavet. Til Nain, i det sørlige Galilea, rett sør for Nasaret. Bynavnet betyr: *Fager.*

Det som hadde skjedd i Nain da Jesus nærmet seg byporten var alt annet enn fagert. Den store katastrofen har rammet en liten familie. Ikke bare var en mors eneste sønn død, nei, fra før var hun også enke. Nå hadde hun ingen til å forsørge seg. Hennes fremtid var gått istykker.

Et stort gravfølge kommer mot Jesus. Dødens opptog er på vei. Bårebærerne bærer en tung bår: Liket av enkens sønn føres til graven. Moren følger tett på båren. Sorgen var grenseløs. Hun kan ikke bære det. Her er det norske "gråt" et for svakt ord. For hun jamrer, nei, hylr det ut til sine naboer, ja, til Jesus:

Trøste og bære!

Kvinnen sier fra dypet av sitt hjerte:

"Bær meg!"

IV

Det er fremdeles i Nain. I Jissakars landområde, som patriarken Jakob beskrev slik i sine siste ord:

"Han så at det var godt å hvile der, og at landet var fagert."
(1.Mos.49,15)

Men sorgen gav ingen hvile. Og fortvilselsen var alt annet enn fager.

Men med Jesus kommer livets tog til Nain. Det blir livet mot døden! Mens døden går ut, rykker Kristus inn. Det måtte bli konfrontasjon. For Jesaja hadde profetert:

"Han skal oppsluke døden for evig. Herren vår Gud skal tørke tårene bort fra hvert ansikt..." (Jes.25,8a)

"Jesus gikk bort og la hånden på båren. De som bar den, stanset,..."
(7,14a)

Trøste og bære!

Jesus griper inn:

"Bær ham ikke lenger!"

V

Fra Nain, til Fjell og over hele Norge på FM og AM, i nordområdene og Nord-Europa, ja verden med. Her og nå.

Legg nøye merke til hva teksten sier:

"Jesus sa: «Unge mann, jeg sier deg: Stå opp!» Da satte den døde seg opp og begynte å tale, og Jesus gav ham til hans mor." (7,14b-15)

Og rett før:

"Da Herren fikk se enken, ble han fylt av medlidenhet med henne..."
(7,13)

Jeg vil i dag male Jesus for deg som dødens overvinner og seierherre!

Apostelen Paulus triumferer:

"Døden er oppslukt, seieren vunnet. Død, hvor er din brodd, død hvor er din seier?... Men Gud være takk, som gir oss seier ved vår Herre Jesus Kristus!" (1.Kor. 15,55+57)

Luther jubler i sin gjendiktning av Te Deum:

"Den hårde dødens brodd du brøt og vant oss livet ved din død,

**Deg binder ikke dødens bånd,
du sitter ved Guds høyre hånd.”**
(NoS 261, v.8)

Og jeg vil løfte fram Jesus for deg som
den store øversteprest,

**“som er prøvet i alt på samme måte
som vi, men uten synd.” (Hebr.4,15b)**

Den Jesus som har medlidenhet overfor
den som sørger.

Dette kostelige sitatet fra Hebreerbrevet
kan gjerne følges av et annet fra samme
brev:

**“Siden barna er mennesker av kjøtt
og blod, måtte også han bli menneske
som de. Slik skulle han ved sin død
gjøre ende på ham som hersker ved
døden, det er djevelen, og befri alle
dem som av frykt for døden var i trell-
dom hele sitt liv.”(Hebr.2,14-15)**

Trøste og bære!

“Bær døden bort, Herre Jesus!”

VI

Hvor vi er, og hvem vi er. Digitalt eller
analogt: Vi er også med i dødens opptog,
om vi vil eller ei. I Stereo.

“Jeg går i fare hvor jeg går”, synger
vi med Biskop Brorson:

**“...og aldri er jeg sikker
før før jeg vet det, klokken slår
og døden bud meg skikker
Et lite åndefang
kan ende all min gang
Så jeg i evigheten står-
Jeg går til døden hvor jeg går.”**
(NoS 106 fra v.1 og 3)

Dette er våre kår. Det er farlig å leve. Vi
vet det. Det kan bli den uforklarlige død,
ulykke, slag, hjertesykdom, eller kreft.
Når vi mister en av våre kjære blir alt fort
bare kaos. Det er ikke rart. Noen fikk
kanskje både politi og prest med dødsbud
på døren. Du kjente du ble som lammet.
Senere fulgte alle de vanlige vekslingene
i løpet. Kanskje bæreandakt eller syning.
Presten kom til sorgsamtale. Samtalen
med gravferdsbyrået. Stunden i kirken og
på kirkegården. Slitsomt! Og så skal en
forsøke å leve videre, liksom. Samle opp
bitene fra alt som er knust. Sorgen kan bli
så vond og vanskelig at det kan synes
umulig å komme videre. I en slik situa-
sjon trenger vi familie, venner og naboer
rundt oss. At de bærer oss videre.

For andre kan det dreie seg om en så
hard og vanskelig livssituasjon med sorg
av forskjellig slag, og så sterke tapsopp-
levelser at det kan synes som om døden
er like om hjørnet. De psykiske lidelser
har ikke sjelden noe av dette ved seg. “Nå
orker jeg ikke mer.” Slik er det lett å si i
depresjons-og angstsituasjonen.

Men evangeliet sier at Jesus bærer oss
da også!

Trøste og bære!

*“Bær oss når alt brister, Herre
Jesus!”*

VII

Fra Samos, til Sachsenhausen, og- til
Sakramentet. I “Real Audio”. Det er nå
det gjelder.

Legenden om kjempen Offerus gir seg
ikke ut for å være den hele og fulle sann-
het. Men kan være både “god og nyttig å
lese.”

For det første minner den oss på at Jesus kommer. Om at Herren kommer mens vi er på vei “over til den andre bredden.” Så stopper Han oss midt på livsveien, og vil gripe inn i våre liv. I vår hverdag. Og når det er natt. Værlig og kjærlig kaller Han på oss med sitt Ord- **”så lenge det er dag”**(NoS 706, v.5). Mange ganger er det så strie strømmer, så mange bølger og brenninger, så mye støy og så mye sorg i livet at vi knapt orker å høre. Selv om mange av oss ble båret til Ham som barn. Men så kan det hende at Han en dag virkelig får oss i tale. Slik at vi forstår at det er oss det gjelder. Kanskje denne dagen er din anledning?

For det andre minner St Kristofferberetningen oss om å etterfølge helgenenes søken etter renhet, godhet og rettferdighet, ja, deres etterfølgelse av Kristus i et hellig liv.(CA XXI) Ganske så aktuelt i vår verden, med all dens urenheter, uforsonlighet og urettferdighet!

I dag er det så mange som lengter etter en erfaring av Gud, men som leter på feil sted.

Du kommer ikke utenom Jesus. Gud steg inn i vår verden som et lite og forsvarsløst barn, som den Velsignede Jomfru Maria bar ved sitt bryst. Men Han er også Kristus med kronen, som St Kristoffer vitnet ved sin krismering-sin konfirmasjon: “Jeg vil tjene den mektigste av alle konger, han som fører krossmerket i sitt skjold.”

**“Herren er mitt vern
og mitt skjold,
jeg setter min lit til ham.” (Sal.28,7)**

57 år etter funnet av Sachsenhausen-medaljongen sa den tidligere tysklands-

fangen: “Jeg puttet den i lommen uten at SS så noe. Senere laget “Wittek”¹, en polsk fangekamerat, en beltespenne av den og gav meg: “Den skal du bære foran deg som beskyttelse”, sa han.”

Vi skal få tegne korsmerket foran oss(+) som beskyttelse. Mot djevelen, mot døden, og mot synden.

**“Herre, frels ditt folk
og velsign din arv og din eiendom!
Og fø oss og bær du oss til evig tid!”**

(Sal.28,9 sit. etter Norsk Tidebønn, Bønneledd, laudes og vesper s.19)

Og vi skal få frembære brød og vin i evcharistien, og ta imot nattverdets hellige sakrament, som bærer Frelseren Kristus til oss med alle våre synders nådige forlatelse.

Jesus som vår øversteprest *bar vår død* på seg, men også *våre synder, én gang for alle:*

“Se der Guds Lam, som bærer verdens synd!”(Joh.1,29)

Trøste og bære!

“Bær mine synder bort, Herre Jesus!”

VIII

Evangeliet i dag går videre og dypere enn legenden om St Kristoffer fra Samos: For

Det var vel fint å få bære Jesusbarnet med kronen, *Kongen* på sine skuldre over elven, men Evangeliet sier at *Jesus bærer oss!*

En kjær medarbeider i Bud og Hustad, der jeg fikk være sogneprest i mange år, Anders Myrseth, sa det slik:

“Og når min dag er komen, og eg skal berast ut,

Eg møta skal for domen, og standa fram for Gud.

Då bleiknar siste resten av eige stor- domsmot,

Då gjelder berre blodet, det dyre Jesu blod.”

(Anders Myrseth, Det einaste som duger, v.3: i s.t., Eget forlag 1985, s.45)

Trøste og bære!

“Bær oss i vår utgang, bær oss i vår inngang, Herre Jesus!”

IX

Det finnes en liten traktat om å tro på Jesus som har gått verden over. Den er skrevet i USA i 1936 av Mary Stevenson, som den gangen var 14 år:

“En natt drømte jeg at jeg gikk sammen med Herren på stranden. På himmelen over ble det vist scener fra mitt liv. For hver scene så jeg fotspor i sanden. Noen ganger to sett, andre ganger bare ett sett spor.

Jeg kunne ikke unngå å registrere at nettopp i situasjoner med angst, sorg og nederlag på min livsvei fantes bare ett sett fotspor. Så jeg sa til Herren: “Du sa at dersom jeg valgte å følge deg, ville du gå sammen med meg hele veien. Men i de verste og vanskeligste perioder i mitt liv ser jeg bare ett sett fotspor. Hvorfor var du ikke der da jeg trengte deg aller mest!”

Herren svarte: “Kjære barn! Jeg elsker deg og har aldri forlatt deg. I dine prøvelser og lidelser da du bare så ett sett fotspor, da bar jeg deg!”

Jesus er den store fergemann, som bærer oss gjennom alt. Selv et “Nain” kan bli “fagert” når vi får “hvile” hos

Ham. Dagens evangelium maler for alle angstfulte hjerter den salige trøst og det salige håp vi har i Jesus. Og én gang skal Han bære oss hjem til seg.

“Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, den Far som er rik på miskunn, den Gud som gir all trøst!”(2.Kor.1,3)

Trøste og bære!

“Bær meg hjem, Herre Jesus!”

La oss be:

”Før så meg arme synder hjem Med din rettferdighet Til ditt det ny Jerusaleml Til all din herlighet!”

(Biørn Christian Lund, LR 448, 4)

Til Ære for Faderen og Sonen og Den Heilage Ande, som var, er og vere skal, EIN Sann Gud, frå Æve til Æve. Amen.

¹ Witthold Feliniak

(“Fotspor i sanden”, “Footprints in the sand”, By Mary Stevenson. (1922-1999). Overs. 2000 av SM. P.R. PRODUCTIONS, 11255 WOODRUFF AVE. STE. C, DOWNEY, CA 90241, (562) 803-5530)

“(St.Kristoffer, gr.Christos/ofrein(å bære), Lat. Christophorus, dvs. Kristusbærer. Festen for St Kristoffer er i Vesten 25. juli, og i Østen 9. mars. Hans emblemer er treet, Jesusbarnet og en hyrdestav.) Etter „Gjør døren høy”, s.13 flg. Andaktsbok for hjem og skole, v.Torhild Moen, Gyldendal 1980, til norsk ved Leif Wærenskiold, her forkortet, og FRANCIS MERSHMAN, transkribert av Chris Angel, The Catholic Encyclopedia, Vol III, ©1908 Robert Appleton Company. Online Edition © 1999 Kevin Knight, <http://www.newadvent.org/cathen/03728a.htm>.)

1. søndag i advent
Høymesse i Landro kyrkje, Fjell prestegjeld
Radiogudstjeneste NRK P1
03.12.2000 «The times they are a-changing!»

Salmer:

Salmer 97 01 Gå Sion din Konge i møte
12 Rydd vei for Herrens komme
3 Å kom, Immanuel
7,1-4 Hvorledes skal jeg møte (tone: 444)
842, 5-8 Sin brud skal Kristus smykke

I Namnet åt Faderen, Sonen og Den Heilage Ande.

Vi er samlet til Høymesse på 1. søndag i advent. Fra Landro kyrkje på Sotra ønsker vi alle fjern og nær velsignet nytt kirkeår og advent!

Advent betyr komme. *Jesu komme.*

Jesus Kristus *kom* inn i vår verden, og ble ”prøvet i alt på samme måte som vi, men uten synd.”(Hebr.4,15) Og ”gjennom sin død gjorde Han opp med synden, én gang for alle.”(Rom.6,10) Derfor har Han steget inn i vår gråt og sorg, men også båret våre synder, sprengt dødens lenker, og seiret over den onde.

Men advent betyr også at Jesus *kommer* nå. Når Messias kommer skal: «**Det folk som vandrer i mørket, få se et stort lys...**»(Jes.9,2) Gud vil i Kristus i dag sette oss i rett forhold til seg. Våre synder kan bli tilgitt, og det vonde skal vi få se i Hans lys.

Advent betyr også: Jesus *skal komme* igjen. Gud gi at vi alle i dag kan bli rett utrustet for oppbruddet som kommer for oss alle når Hans Rikes herlighet bryter inn.

Prekentekest: Matt. 21, 1- 9

La oss be:

”Mi hjartedør eg opnar deg! Å, Jesus, stig du inn til meg! Og lat meg her den nåde få at eg din milde hug kan sjå.»

(G Weissel/NJ Holm/MB Landstad/E Blix), NoS 6,7)

I

22.november 1963: TV-kommentatoren Walter Cronkite går på luften på CBS: ”Fra Dallas kommer en offisiell melding. President Kennedy døde klokken 1300, for 38 minutter siden.”

Kennedy myrdet! USA og store deler av verden kom som i sjokk!

Mange husker fremdeles tydelig hvor de var og hva de gjorde da denne nyheten kom.

Jeg husker godt hvor jeg var. Jeg var 12 år. Min søster og jeg hjalp naboen mens han arbeidet på huset sitt. Etterpå så vi Dagsrevyen. Der kom de triste nyhetene.

Kennedy var ikke noen ufeilbarlig person. Men mange oppfattet ham som symbol for den frie verden, på håp og fremgang.

Så sent som 26.juni hadde presidenten uttalt det som er blitt en av de klassiske setninger fra det 20.århundre ved den nyoppsatte muren i Vest-Berlin:

«Ich bin ein Berliner.»

«Etter Dallas var ingen ting lenger det samme,» sier Oliver Stones film' "JFK". »

II

Men mer enn Kennedy mordet gav på denne tiden mennesker følelsen av et stort *tidsskifte, krise og oppbrudd*.

Året før hadde jo den 3.verdenskrig holdt på å bryte ut under Cuba-krisen. Vietnam-krigen var i ferd med å bli trapet opp. Og anti-krigsbevegelsen i USA fikk vind i seilene.

Parallellt med dette kom kampen for de svartes borgerrettigheter med presten Martin Luther King som leder.

Vi gikk inn i 60-tallet med Brylcrème og Donald, og ut av det med hippiehår og politiske bannere. Musikken ble en del av den enkeltes livsstil, et "sound-track" til selve livet"

(Fra Vinyl 107, Stockholm website)

I november '63 gav Pete Seeger ut "We shall Overcome". I desember sang Peter, Paul og Mary: «Everybody's gonna pray on the very last day», og i januar '64

satte Bob Dylan ord på hva mange følte da han gav ut «*The times they are a-changing'*»²:

“...As the present now will later be past,

The order is rapidly fading.

And the first one now will later be last,

For the times they are a-changing!”³

Dette er vårt tema i dag.

Eller som Jan Boyer sa det i sin norske oversettelse:

III

«Ei ny tid er i emning».

La oss se på dagens Hellige Evangelium:

Guds Ord viser omhyggelig til løftene i GT når det gir oss beretningen om Jesu inntog i Jerusalem.

For flere hundre år før Jesus red inn i Jerusalem hadde Sakarja profetert:

”Rop høyt av glede, Sions datter, bryt ut i jubel, Jerusalem! Se, din konge kommer til deg. Rettferdig er han, og seier er gitt ham; ydmyk er han og rir på et esel...”(Sak.9,9)

Vi etterlates ikke i tvil:

Nå oppfylles Skriften!

Nå skjer det som Gud har lovet!

Nå er den nye tid kommet!

Og: Når Kongen Jesus rir inn finnes bare ett svar som strekker til:

For teksten i dag forteller også om mengden som synger fra Påskelovsangen(Sal.118,25f):

**«Hosianna!(Herre Frels!)
Velsignet være Han som kommer,
i Herrens Navn!»(21,9b)**

I dag kommer Jesus til oss.

Hva skal til for at vi også kan rope:

Herre frels!?

Jo,vi må vite

1. *Hvem Han er, og*

2. *Hva Han vil oss, og så*

3. *Må vi ta stilling.*

For:

IV

«Ei ny tid er i emning».

Hvem er Jesus?

For å svare tar Evangeliet tar oss med til Jerusalem rett før påskehøytiden. Bynavnet betyr: Fredens Grunnsten. Men det er mér enn et fint uttrykk.

Jerusalem er en stasjon vi kommer innom gjennom hele Bibelen. Allerede i 1. Mosebok hører vi om Melkisedek, som var både prest og konge i Salem. Hebreerbrevet forteller oss at han var et forbilde på Jesus.(Hebr.6-7)

Senere erobret Kong David byen, og opprettet Guds Helligdom på Sion. Og Salomo bygget Templet der.

Men Israel ble ulydig mot Gud. Landet

ble delt, overfalt av stormakter, og folket bortført. Kong Davids krone er vanæret og **«trådt (ned) i støvet»**, står det i Salme 89.(89,40)

Men i Jesajabokens sterke løfter aner vi konturene av en ny, og større Konge. En evig Messias, som ikke bare skal herske over Jerusalem og et lite folk i Midt-Østen men også i et nytt Rike, av alle folkeslag og språk: Det handler om Guds Rike, Himmelriket. Det Nye Jerusalem.

“Se, en jomfru blir med barn, og hun skal gi Ham navnet Immanuel: Gud med Oss!” (Jes.7,14)

**«Det folk som vandrer i mørket,
får se et stort lys;
over dem som bor i skyggelandet,
stråler lyset fram...**

**...For et barn er oss født,
en sønn er oss gitt.**

**Herreveldet er lagt
på hans skulder,
og hans navn skal være:**

**Underfull Rådgiver,
Veldig Gud,**

Evig Far og Fredsfyrste.»(Jes.9,2+6)

Senere hos Jesaja får vi høre at denne merkelige barnekongen, «et under av en rådgiver» som det egentlig står, også er øversteprest:

**«Han ble såret for våre overtredelser
og knust for våre misgjerninger. Straffen lå på Ham for at vi skulle ha fred,
og ved Hans sår har vi fått legedom. Vi for alle vill som sauer, vi vendte oss hver sin vei. Men skylden som vi alle hadde, lot Herren ramme ham!»
(Jes.53,5-6)**

Når Jesus rir inn i Jerusalem er det prestekongen som kommer.

En ny og herlig Messias. Prest på samme tid. En Konge som skal overgå alle Israel før har hatt, og selv sone folkets skyld og synd:

«Menneskesønnen er ikke kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenge for mange.»(20,28)

Hvem er Jesus?

Svar: Han er den som kom.

Frelser og Forsoner,

men også

Seierherre og Forløser.

V

«Ei ny tid er i emning».

Neste spørsmål:

Hva vil Jesus?

For å svare må vi til dagens lektietekst, som Jesaja ropte ut på de samme gatene som Jesus red inn gjennom i Jerusalem:

**«Nå lar Herren rope ut
så det høres til verdens ende:
Si til Sions datter:
Se, din frelse kommer!
Se, de han fikk som lønn,
er med ham,
de han vant, går foran ham.
De skal kalles det hellige folk,
de som Herren har forløst.
Og selv skal du kalles den søkte,
byen som ikke er forlatt.»**

(Jes. 62, 11-12)

Jesaja talte inn i en vond situasjon. Alt var knust. Templet lå i ruiner. Hvor skulle en gå for å finne rette prester og gudstjenester? Jerusalem by var også langt på vei ødelagt. Her var ingen konge. Lederne var svake. Her var lite å leve av. Bander herjet på gatene. Løftene folket hadde fått i fangenskapet så ut til å være langt fra virkeligheten. Folk sørget og spurte hvor Gud var i alt dette:

Hvor er løftene Gud har gitt oss?

Ja, finnes Gud i det hele tatt?

Mange av oss ber, ja roper i forskjellige livssituasjoner: **“Det er tid for Herren å gripe inn.”(Sal.119,126a)**

Men vi må ofte spørre:

“Hvorfor griper du ikke inn, Herre?”

Det at det skulle gå enda 500 år før Jesus sendte de to disiplene for å hente eselet og folen til rideturen inn i “den hellige stad”, fordi **“Herren har bruk for dem”**(21,3) gir oss et hint om hvor annerledes Gud tenker enn oss.

Det å se Jerusalem i Midt-Østen i dag er vakkert. Det må ha vært vakkert på Jesu tid også. Da var templet gjenoppbygget. Likevel tenkte nok ikke først og fremst Jesus på templet, på sin tids eller dagens Jerusalem da han i Bergprekenen talte om at byen på fjellet ikke kan skjules.(**Matt.5,14b**)

Han tenkte nettopp på Det Nye Jerusalem, der Guds Herlighet er så stor at den til og med gir byen sitt lys!

(Åp.21,11;23)

Men dette er en by ikke først og fremst av bygninger, men av alle dem som holder seg til Jesus Kristus, som sin bror og Frelser!

Dere er lyset i verden, sier Jesus også i Bergprekenen. **(Matt.5,14-16)** Det skjer ikke ved religiøsitet, prektighet eller skippertak. Det kan bare skje ved at Han utvelger **“...et hellig folk, de som Han har forløst...”** (Jes.62,12)

Borgerne av Det Nye Jerusalem. *Den byen* er virkelig “Fredens Grunnsten”. For der er stor trøst for den som roper til Herren om å gripe inn, ja, denne trøst er av en annen verden, bokstavelig talt.

Paulus sier:

“det Jerusalem som er der oppe, er fritt og er vår mor.”(Gal.4,26)

Ordet i dag forkynner til Guds Folk og Guds sanne Kirke, til alle som kjemper i en verden der synden og døden og den onde ser ut til å få så mange siste ord: Vær frimodig! Hold ut! Jesus har sonet! Jesus har seiret!

Hva vil Jesus?

Svar:

Han er den som kommer.

Han velger seg ut et hellig folk.

For å føre det inn i Det Nye Jerusalem.

VI

«*Ei ny tid er i emning*».

Hva vil Jesus?

For å svare må vi også til Salomos Høysang. For der finner vi en viktig klangbunn for teksten i dag.

Teksten bærer tydelig bud om at når Jesus rir inn i Jerusalem, er det brudgommen som kommer til sin brud. Og Jesus kjente nok en sitrende glede, akkurat som brudgommen som skal møte sin brud.

Høysangen er en vakker samtale mellom to som elsker hverandre: Kong Salomo og hans utkårede Sjulamit. Navnene er av samme rot, men er forskjellig utformet!

Samtidig handler dette om forholdet mellom Gud og Hans Folk.

“Hans banner over meg er kjærlighet,” sier bruden til brudgommen i Høysangen kap.2. Tilsvarende gode og sterke ting sies av ham om henne.

Sokneprest i Volda for mange år siden, salmedikteren Johannes Barstad, har en for mange ukjent salme med tema nettopp fra Høysangens 2.kapittel. Salmen er skrevet som en vekselsang mellom Kristus og Hans Brud, og hun åpner:

**“Eg er ein blom i Saron,
Ei lilja rein og skjær_”**

Så taler Kristus:

**“Ei lilja millom klunger
Er du mi brud so kjær,_”**

Måtte vi alle få si som Bruden gjør i det siste verset:

**“Min kjære, du som vaktar
Di hjord bland liljor hist,
Du er min brudgom eine,
Og eg er din for visst...”**
(Fra Høys.2,8-14)

Hva vil Jesus?

Svar:

Jesaja sier at Han , “renningen av Isais rot,” er “folkenes samlingsmerke(banner)”.(Jes.11,10b)

Han er den som kommer for å hente sin brud.

Og:

Han vil at Hans Brud skal gjøre seg rede.

VII

«Ei ny tid er i emning».

Hva vil Jesus?

For å svare vil jeg vise tilbake til Dallas, Texas i november 1963.

Begivenhetene ved inngangen til 60-tallet fikk mange til å tenke på et stort *tidsskifte, krise og oppbrudd*.

Jeg tror det er sant at vi i dag lever midt oppe i et enda større *tidsskifte* både i kirke og samfunn. Om man så kjenner på en *krise* vil nok være avhengig av øynene som ser og den enkeltes livssituasjon. Våre liv inneholder i allefall stadig påminnelser om utfordringer knyttet til forskjellige typer *oppbrudd*.

Våre liv er fulle av bindinger, bortforklaringer, rasjonaliseringer og unnskyldninger overfor de nødvendige oppbrudd, men også av tap, nederlag, savn og sorg overfor de uønskede oppbrudd.

Men kanskje kan de uønskede oppbrudd tross alt hjelpe oss til å være forberedt på det store *oppbruddet*. På vår siste stund, ja, på Jesu gjenkomst. For når *dette oppbruddet* kommer, gjelder det å være klar.

Jesus, Immanuel, “Gud med oss”, vil stige inn til deg i dag, og være Konge og Frelser i ditt liv. Og din Bror. Han har seiret over synden, døden og den onde. Han har sonet din synd og skyld. Han har grått alle dine tårer, og gått foran gjennom all den nød du sliter med. I Ham stråler evigheten inn i svake og sørgende menneskers liv, i ditt og mitt mørke, i all vår nød. Men i Ham, sammen med Hans Folk skal du få ha all trøst, for livet, døden og for evigheten.

Så ville Herren i dag at du skulle få sette alt ditt håp til Jesus. Prestekongen.

Men da gjelder det at

Du tar stilling.

At du åpner opp for Ham.

At Jesus ikke må si om oss med vemod og sorg: **”Jerusalem, Jerusalem, du som slår profetene i hjel og steiner dem som blir sendt til deg!”(23,37).**

Hva vil Jesus?

Han er den som kommer til deg nå. Og vil at du

Åpner opp for Ham.

At du roper til Ham som mengden i Jerusalem:

Hosianna!

Herre Frels!

Herre Frels-meg!

Da stiger Han inn.

Inn til deg.

I Den Hellige Evcharistien får vi nettopp rope vårt:

Hosianna!

Velsignet være du som kommer

i Herrens Navn!

**Velsignet være du, Jesus, som kom,
for mine synders skyld, for at jeg
skulle bli frelst!**

**Velsignet være du som kommer i
dag til min frelse, i det Hellige
Sakramentet, du som kommer etter
ditt løfte, i brød og vin, med ditt legeme
og blod, til alle mine synders
nådige forlatelse!**

**Så skal du få gå Ham i møte, med
dine synder, din nød, og din lovsang!**

VIII

«*Ei ny tid er i emning*».

Hvem er Jesus?

Hva vil Jesus?

For å svare vil jeg gå lenger tilbake. Til den 21.februar 1945 i Friedrichsruhe i Tyskland. Bernadotte og Himmler avslutter forhandlingene om frigivelse av dansker og nordmenn i tyske tukthus og fangeleirer.

Fangene skulle hentes fra hele Tyskland, samles i KZ-leiren Neuengamme, og senere bli fraktet videre hjemover. På rekordtid ble mannskaper funnet. Busser ble skaffet, hvitmalt og utstyrt med Røde Kors-tegn.

Også i leiren Sachsenhausen var det så sin sak å bryte opp etter et langt og hardt fangenskap. Fangene hadde blitt "Berlinere" helt motsatt Kennedys forståelse 17 år senere. Og angsten for at det hele kunne være et skalkeskjul for en massehenrettelse lå under. Ikke uten grunn.

Men da nordmennene sto oppmarsjert ved Sachsenhausens fangeport, ble de møtt av en blid svensk oberst:

Han sier rolig:

"Vi är från Svenska Røde Korset, och vi skall åka hem, pojkar."

Tidsskifter, krise- og oppbruddstider er tøffe tider.

Men jeg tror dette bildet fra vårt eget lands historie da kan bli desto mere til trøst.

For min del er denne scenen fra mars '45 en umistelig arv, og en dyrebar skatt. Jeg ville ikke stått her i dag, om det ikke var for den svenske obersten. For min egen far⁵ ble også reddet *ut* av porten der det sto:

"Arbeit macht frei."

Hvem er Jesus?

Svar:

Han er redningen.

Han kommer for å føre deg inn den døren som har et skilt hvor det står:

"Kristus gjør deg fri."

Hvem er Jesus?

Svar:

Han er redningen.

Han som skal komme igjen.

Hør alle som sitter i syndens fangenskap:

Jeg representerer Korset! Kristus! Og jeg har fått en uutslettelig arv fra apostlene og Jesus å gi deg for Kristi skyld:

Vi skall åka hem!

Du skal hjem-hjem til Himmelen!

Bli med!

Til Ære for Faderen og Sonen og Den Heilage Ande, som var, er og vere skal, EIN Sann Gud, frå Æve til Æve. Amen.

(Barstad-referansen er fra "Songbok for sundagsskule og oppbyggjingsmøte", nr.195)

¹(c)"JFK"-The story that won't go away". Warner Brothers, 1991. Bygget på bøkene: «Crossfire. The plot that killed Kennedy»(c)Jim Marris), og «On the trail of the assassins»(c)Jim Garrison).

²Lillian Roxon s Rock Encyclopedia, Grosset&Dunlap, NY, 1969., s.160, 377,444

³Come gather 'round people wherever you roam
And admit that the waters around you have grown,
And accept it that soon you'll be drenched to the bone,
If your time to you is worth saving,
Then you'd better start swimming or you'll sink like a stone,
For the times they are a-changing!
Come writers and critics who prophesize with your pen,
And keep your eyes wide, the chance won't come again.
And don't speak too soon, for the wheel's still in spin,
And there's no telling who that it's naming.
For the loser now will be later to win,
For the times they are a-changing!

Come senators, congressmen, please heed the call,
Don't stand in the doorway, don't block up the hall.
For he that gets hurt will be he who has stalled,
There's a battle outside and it's raging.
It'll soon shake your windows and rattle your walls,
For the times they are a-changing!
Come mothers and fathers, throughout the land,
And don't criticize what you can't understand.
Your sons and your daughters are beyond your command,
Your old road is rapidly aging.
Please get out of the new one if you can't lend your hand,
For the times they are a-changing!
The line it is drawn, the curse it is cast,
The slow one now will later be fast.
As the present now will later be past,
The order is rapidly fading.
And the first one now will later be last,
For the times they are a-changing!
(B.Dylan, CBS Records(Sony Inc.) January 1964)

⁴(Etter Kristian Ottosen, Liv og død, historien om Sachsenhausen-fangene, s.277-281, Aschehoug 1990, Kristian Ottosen: Redningen -veien ut av fangenskapet våren 1945, Aschehoug1998 og Svernn Martinsen, sen. 191292)

⁵Litteratur:

Stephanie Endlich/Thomas Lutz: Gedenken und Lernen an Historische Orten.Ein wegweiser zu Gedenkstätten für die Opfer des Nationalsozialismus in Berlin. s.73-89. Landes-

zentrale für politische Bildungsarbeit, Berlin 1995

Knut Endresen: Fra topp til topp. Kampen om radiolinjene, s.15-19. INTRA, Oslo 1994

Carl Jakhelln/August Lange/Olav Larssen: 3 fra Sachsenhausen, J.G. Tanum, Oslo 1945

Wanda Heger: Hver fredag foran porten, Gyldendal, 1984

Sverre Løberg: Det jeg husker best, Aschehoug 1966, s. 199 flg.

Svenn Martinsen: Brev til Oscar og Ragnhild, Anne Marie Martinsen, Elsa Kristiansen 1943-1945

Svenn Martinsen: Beretning 1987-

Svenn Martinsen jr: Preken i Fjell kyrkje, Sotra 201192.

Svenn Martinsen jr: Preken på NRK 081000.

Knut Martinsen, brev til Svernn i Sverige, postmark Godalming, Surrey, June 15th,1945.

Günther Morsch:(Hrsg.) Die Baracken 38 und 39. Geschichte und Zukunft eines geschändeten Denkmals. Stiftung Brandenburgerische Gedenkstätten, Edition Hentrich, 1995. ISBN 3-84968-170-5.

Günther Morsch:(Hrsg.) Sachsenhausen-Liederbuch, Originalwiedergabe eines illegalen Häftlingsliederbuches aus dem KZ-lager Sachsenhausen,Stiftung Johannes Tuchel, Die Inspektion der Konzentrationslager(Das System des Terrors) 1938-1945, hrsg. v. Stiftung Brandenburgerische Gedenkstätten, Schriftenreihe Nr.1, Edition Hentrich, 1994. ISBN 3-84968-158-6.

Jørgen Mågård: Frøslev: Tysk fangeleir i Danmark, Steen Hasselbalch, 1964.

Odd Nansen, Fra dag til dag, 1-3, Dreyers forlag, 1946.

Helge Norseth: Fange og fri, Lunde 1994, s.9-10, 18, 55, 75, 79, 83, 89.

Kristian Ottosen: Liv og død. Historien om Sachsenhausen-fangene. Aschehoug 1990.

Kristian Ottosen: Redningen -veien ut av fangenskapet våren 1945 Historien om det massive redningsarbeidet som ble satt i gang vinteren 1945. Aschehoug1998
Sachsenhausen, DDR-brosjyre, 1958.

Kristian Ottosen: Red.: NORDMENN I FANGENSKAP 1940-45» - støttet av Regjeringens Frigjøringskomitè, Universitetsforlaget(Frigjøringsjubileet) 1995/2003.

Åke Svenson: De hvite bussene, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1945.

Arnulf Øverland: Vi overlever alt, H.Aschehoug &co, Oslo 1945.

12.søndag etter pinse

Høgmesse i Foldnes kyrkje, Fjell prestegjeld

Radiogudstjeneste NRK P1

26.08.2001 «Den tredje mann»

Salmer:

272 Hellig Hellig Hellig

321,1-4 Guds Sønn er kommet til oss ned

Salmer 97 097 Gi oss no ei nådestund, vår Jesus

Salmer 97 091 Takk at du tok mine byrder

321,5-6 Om Herrens nåde synes gjemt

I Namnet åt Faderen, Sonen og Den Heilage Ande.

Fra Fjell prestegjeld vest for Bergen ønsker vi alle lyttere i inn-og utland hjertelig velkommen til radiogudstjeneste fra den nye Foldnes kyrkje som ble vigslet 22. april i år. Kirken, som ligger på en fjellknaus minner oss på Golgataklippen med Jesu fullkomne forsoningsverk, og at Jesu Kristi Kirke er bygd på **«apostlenes og profetenes grunnvoll»**. (Ef.2,20)

Dagens tema fra Guds Ord er Guds rettferdighet i Jesus Kristus. Foldnes kyrkje minner oss også på å bygge sitt liv på denne faste grunnen: **«Den som hører... mine ord og gjør etter dem, han blir lik en klok mann som bygde huset sitt på fjell.»** (Matt.7,24)

La oss be:

Herre Gud, himmelske Far, du som ved ditt Ord har kalt oss til ditt Rike, vi ber deg at du ved din Hellige Ånd vil vekke og opplyse våre hjerter, slik at vi, som apostlene, dine tjenere, følger ditt Ords kall,

vender oss fra synden og setter all vår lit til din nåde alene. Ved Jesus Kristus, din kjære Sønn, vår Herre.Amen.

(Norsk Tidebønn, Kollektbønn I for Aposteldager, s.289)

Prekentekest: Luk. 18,9 - 14

I

Wien 1948. To personer befinner seg høyt over den sovjetiske sektoren av den østerrikske hovedstaden. De er i en gondol i fornøylersparks Praters pariserhjul.

Den amerikanske westernforfatteren Holly Martins konfronterer sin barndoms-kamerat Harry Lime med konsekvensene av hans pushervirksomhet med falsk medisin. Penicillin er stjålet på militærseksjonene, utvannet, og sendt på markedet med katastrofale resultater for de syke. Det er masse-mord-rett og slett, med skyhøy fortjeneste.

Mange har sikkert allerede kjent igjen denne berømte scenen fra én av forrige århundres beste filmer: «Den tredje

mann», produsert av Carol Reed, og med Joseph Cotten og Orson Welles i hovedrollene.

Mange husker nok også filmens smektende citarmusikk, spilt av Anton Karas.

-Filmens tittel henspiller på at Harry Lime later til å være død. Men et vitne har sett liket bli fraktet bort av tre menn, hvorav tredjemann ser ut til å være ukjent.

Senere viser det seg at «Den tredje mann» er Lime selv. Han har tatt livet av en brysom medarbeider. For å kunne fortsette sin kriminelle løpebane har han brukt drapet til å iscenesette sin egen død.

Oppe i Strauss-byens «Riesenrad»- både truer og smigrer den hensynsløse svartebørshaien, men unngår ikke bli konfrontert med moralen, og dens ytterste grunn av en som hittil har forstått seg mest på flasken og «Den ensomme rytter fra Santa Fe»:

«Du trodde da på Gud en gang?»

«Vel, jeg tror fremdeles på Gud og Hans barmhjertighet, og alt det der.»

Men Limes tro er uten konsekvenser. Han fortsetter sine svindelforetagender og kyniske nedvurdering av menneskets verd:

«He could fix anything.»

«Han kunne fikse alt.»

II

Den tredje mann.

Sju scener omkring og fra dagens evangelietekst følger:

Scene 1 viser Guds kjærlighet i Jesus Kristus.

I begynnelsen av Lukas 19 stopper Jesus under et morbærtre i Jeriko. Der oppe sitter en mann som er beryktet for lyssky

affærer. Det er Sakkeus, som ikke desto mindre har kommet for å få se Herren.

Og dét får han til gagns. For Jesus ser ham, og sier: **«Sakkeus, skynd deg ned! For i dag vil jeg ta inn hos deg.»(19,5)**

Jeg vil også minne om begynnelsen av **Lukas 15:**

«Tollerne og synderne holdt seg nær til Jesus for å høre ham. Fariseerne og de skriftlærde ble forarget over dette og sa: «Denne mannen tar imot syndere og spiser sammen med dem.»(15,2)

Vi tar også med at teksten er hentet fra det som ofte kalles «reiseberetningen» hos Lukas, etter dette verset i kapittel 9:

«Da det led mot den tid da Jesus skulle tas opp til himmelen, vendte han sitt ansikt mot Jerusalem for å dra dit opp.»(9,51)

Og i vårt kapittel sier Jesus:

«Se, vi drar opp til Jerusalem, og alt det som profetene har skrevet om Menneskesønnen, skal gå i oppfyllelse. Han skal overgis til hedningene og bli hånet og mishandlet og spyttet på, og de skal piske ham og slå ham i hjel. Og den tredje dagen skal han oppstå.» (18,31b-33)

Tekstens bakteppe er at Gud elsker syndere på grunn av Golgata. På grunn av forsoningsverket som Jesus gjorde.

III

Den tredje mann.

Scene 2 er i skarpe og strålende farger: Herren er i sitt tempel.

Da Jesaja ble kalt til profet, skjedde det i helligdommen. Der fikk han et sterkt møte med Herren.

Og englene brøt ut i lovsang:

«Hellig, hellig, hellig er Herren Sebaot.

All jorden er full av hans herlighet.»
(Jes.6,3)

Møtet med Gud førte til syndsbekjennelse:

**«Ve meg, det er ute med meg.
For jeg er en mann med urene lepper,
jeg bor blant et folk
med urene lepper,
og mine øyne har sett Kongen,
Herren, Allhærs Gud.» (6,5)**

Men det var også en annen til stede i templet utenom fariseeren og tolleren.

Likevel møter de Ham på hver sin måte.

Det er en annen tilstede her i kirken enn du og jeg: Det er Den Hellige Gud.

Nå vil Han møte oss!

Derfor: I Herrens Hus skal *vi* tenke at vi står og sitter foran Ham!

IV

Den tredje mann.

Scene 3 zoomer inn urette og rette bønlerner.

Fariseeren levet et plettfritt liv det ikke var noe å si på. La det være klart at Jesus kritiserer ikke mannens hellige liv.

På den andre siden ble tollerne foraktet. De var korruperte, jobbet svart, og samarbeidet med okkupasjonsmakten. La det også være klart at Jesus ikke godtar eller unnskylder synden.

Men bønn skal ikke være noe foredrag om egen prektighet, og om at en er bedre enn andre. Derfor ble fariseeren og hans bønn veid og funnet for lett.

Mens tolleren gikk hjem rettferdig for Gud. Hvorfor?

Svaret ligger i den enkle tollerbønnen på fem ord: **«Gud, vær meg synder nådig!»** (18,13)

Dette er den eneste sakssvarende måten å møte Herren på.

V

Den tredje mann.

For Scene 4 gir sylskarpe bilder av en Gud som er rettferdig.

Salme 33 sier:

«Fra himmelen skuer Herren ned og ser hvert eneste menneske. Fra sin trønstol holder han øye med alle som bor på jorden,-han som har dannet alles hjerter og merker seg det de gjør.» (Sal.33, 14-15)

Vi må derfor legge fra oss alle tanker om at Gud er en gud vi kan ha i lommen. En vi kan diskutere med, eller en vi kan benytte til vårt forgodtbefinnende.

I den berømte Areopagos-talen i Aten, som Lukas forteller om i bind 2 av sine «samlede verker» sier Paulus: **«For Gud har fastsatt en dag da han skal dømme verden med rettferdighet, og har til dette bestemt en mann. Det har han gjort troverdig for alle ved å oppreise ham fra de døde. (17,31)**

Den eneste rettferdige som har gått på denne jord er Jesus. **«Denne mannen var sannelig rettferdig», sier offiseren som står rett under Jesu kors lenger ute hos Lukas og priser Gud. (23,47)**

For han har hørt Jesu utånde med ordene: **«Far, i dine hender overgir jeg min ånd!» (23,46)**

Og apostelen Peter vitner: **«Han gjorde ingen synd og det fantes ikke svik i Hans munn.» (1.Pet.2,22)**

Gud i Jesus Kristus er derfor den eneste som er rettferdig.

V

Den tredje mann.

Scene 5 er reneste film noir: I svart-hvitt beskrives vår urettferdighet.

«Det finnes ikke én som er rettferdig, ikke en eneste...ikke én som søker Gud,» sier Paulus i Romerbrevet. (3,10)

Og dagens brevtekst lyder: **«Alle har syndet, og har ingen del i Guds herlighet.» (3,23)**

Vårt problem er at vi-alle som en-er syndere mot Gud og mennesker i tanker, ord, og handling. Og-med våre forsømmelser.

Mens vi vil ha det til at det er andre som er problemet: **«...som den tollerender!» (18,11b)** Og så tenker vi så lett: Jeg er ikke verre enn andre! Jeg har nå mitt på det tørre.

Guds Ord til oss i dag vil lære oss at det er vi som er Guds problem. Herren graderer ikke synd. Han gjør ingen forskjell på grove syndere-og på dem som regner seg som alminnelig bra mennesker.

Den gangen Jesus reddet kvinnen som ble grepet i hor fra å bli henrettet, sa han: **«Den av dere som er uten synd, kan kaste den første steinen...» (Joh.8,7)**

Om vi våger å speile oss i Guds 10 Bud, blir det fort klart at ingen av oss, enten vi nå likner fariseeren eller tollereren, har noe å skryte av foran Den Hellige Gud.

VI

Den tredje mann.

Scene 6 gir glimt fra en «never-ending story»: Å være rettferdig for Gud fører til et hellig liv.

Paulus sier også i dagens brevtekst:

«Gud ville vise sin rettferdighet, både at han selv er rettferdig, og at han

erklærer den rettferdig som tror på Jesus.» (Rom. 3,26)

Og i Rom.4 avviser han at noen kan bli frelst ved gode gjerninger:

«Annerledes er det med den som ikke har gjerninger, men som tror på ham som erklærer den ugudelige rettferdig.» (Rom.4,5)

Lenger nede i samme kapittel siterer han Salme 32:

«Salige er de som har fått sine overtreddelser tilgitt og sine synder skjult.

Salig er det menneske som Herren ikke tilregner synd.» (Rom.4,7-8)

Vi blir rettferdiggjort for Gud ved troen alene, ved Jesus alene.

Det eneste som duger om du skal bli frelst er å vende deg til Gud i Jesus Kristus, Frelseren på Golgata. Og det kan du gjøre allerede her og nå-i templet, i kirken. Ved radioen.

De fem fingrene på hendene våre hjelper oss å huske tollerbønnen:

«Gud-vær-meg-synder-nådig!»

Slik kan vi lære veien til himmelen slik at vi kan den «på fingrene»!

Gud forkaster ikke fariseeren i teksten fordi han lever et fint liv. Tragedien er at han har feil tilnærming til Gud.

Lukasevangeliet forteller oss at **«...de skriftlærde og fariseerne var rasende og trengte inn på Jesus med alle mulige spørsmål. De lurte på ham og prøvde å få ham til å si noe som de kunne felle ham på.» (11,53-54)**

Det er fariseernes avvísning av Jesus vi skal ta avstand fra, ikke deres hellighet .

For er det ikke også noe rett i å takke Gud for at en ikke er som andre mennes-

ker, altså som bedragere og urettferdige, de som bryter ekteskapet eller som Israels tollere? Og er det ikke rett å faste, sette tid av for Jesus, og gi tiende, en fast sum til Guds Rike? Jo, fordi Gud vil hellighet i våre liv.

Fariseerne var, som han i templet selv sa, ikke som alle andre, men er det blitt en dyd for Guds folk å være som - alle andre? For er det ikke blitt slik at de etiske spørsmålene som er på dagens agenda er saker som i mindre og mindre grad er med og setter skille mellom kirken og verden?

- Vi som er døpt til Kristus og gitt syndenes forlatelse, for at vi skulle leve med Kristus hver dag, kan det merkes at vi tilhører Guds Folk?

På luthersk og statskirkelig mark må vi nok innrømme noen hver at vi både i forkynnelse og liv har fortiet og forsømt det som heter helliggjørelsen, å følge etter Kristus i troens lydighet.

For :
«Den som sier at han er i ham, må leve slik Jesus levde.» (1.Johs 2,6)

VII

Den tredje mann.

Igen skal vi tilbake til 1948. På et hotell like ved Wiens Staatsopera sitter den katolske forfatteren Graham Greene. Han er engasjert til å lage storyen til en action-film, men med én dag igjen av fristen har han ikke fått noe ned på papiret.

Han spiser lunch med en britisk etterretningsoffiser, som forteller ham om Donaubyens 500 mil med kanaler og-kloakker. Om hemmelige innganger, om smuglere og svartebørs. Om 2 millioner rotter.

Etter lunch går turen ned i dyper. Greene blir fascinert. Og i løpet av samme dag og

den kommende natten ble manuset til filmen til.

Det er nettopp i Wiens kloakker at «Den tredje mann» får sin endelikt, etter en heseblesende jakt, som kaster den skyldiges mørke skygge på tunnelveggene. Holly Martins får nå mer enn «Døden på Dobbel X-Ranchen» å skrive om. Han får nå sitt livs utfordring, og en ny moral: Om det gode skal vinne over det onde, og rettferdighet seire over urettferdighet, kommer en ikke utenom å stå opp og våge skinnet. Harry Lime blir til slutt trengt opp i et hjørne.

VIII

Den tredje mann.

Vi har sett 6 scener:

-om Guds kjærlighet i Kristus,

-om Guds nærvær i sitt hus,

-om urette og rette bønner,

-om Guds rettferdighet, og

-vår urettferdighet,

-og om at den som er rettferdiggjort må leve et hellig liv.

Scene 7 er ikke ferdigskutt. Hva er mer å si? Jo, at det gjelder at det blir «en happy ending.»

Jeg står her i dag for å forkynne om en annen tredjemann. Det er Jesus. Den ene som døde for alle.

Han steg ned i mørket, til oss som ellers ville ha vært redningsløst trengt opp i det hjørnet som alt vi har forbrutt, den ondes verk, og døden har brakt oss opp i. Fortapelsens skygger fulgte oss. Vi kunne ikke komme unna.

Det så ut som om han var død. Noen sa til og med at liket var fraktet bort. Men Han lever.

«Det er én Gud og én mellommann mellom Gud og mennesker: mennesket Kristus Jesus, som gav seg selv som løsepenge for alle.» (1.Tim.2,5)

Han tilgir, dekker over med sitt blod alle våre synder-i vonde tanker, ord, og handlinger. Og-våre forsømmelser. Han gir oss seier over djevelen, håp i døden, og frelse fra Guds Rettferdige Dom.

Han kommer ikke for å gi oss vår endelikt. Nei, vi får Hans rettferdighet, Han får vår urettferdighet. En salig byttehandel!

Jesus er

IX

den rette «Tredje Mann»:

Vi ser av Lukas 19 at da Jesus sa til Sakkeus: **«...i dag vil jeg ta inn hos deg,» måtte tolleren gjøre opp med sin fortid og bekjenne sine synder. (Luk.19,5)**

Og David måtte også bøye seg etter sitt fall med Batseba:

“Offer for Gud er en sønderknust ånd. Et sønderbrutt og sønderknust hjerte ringeakter du ikke, Gud.” (Sal.51,19, NO-30)

I dag har Gud konfrontert oss med moralens ytterste grunn: Hans rettferdighet. Han vil også at vi skal få en ny moral. For rettferdiggjørelsen ved troen alene for Kristi skyld skal virke i oss, slik at vi lever et hellig liv bygget på fast grunn, nemlig det Hans sanne Kirke, de hellige apostlene og det Han selv har sagt. En gang for alle.

Da må vi leve i oppgjør med synden.

Mange har her hjelp av skriftemålet. At vi bekjenner våre synder overfor en prest vi har tillit til. En rett prest representerer Kristus, og tilsier på Hans vegne alle dine synders nådige forlatelse.

Det er viktig at Kirken har en sakramental handling hvor vi kan «ta ut» vår skyld, nei, hvor Han kan «ta ut» vår brøde.

Jesus sier i dag:

«Den som setter seg selv høyt, skal settes lavt, og den som setter seg selv lavt, skal settes høyt.» (Luk.18,14b)

Dette er toller-holdningen Gud bryr seg om. Og når vi «ber på fingrene», og bøyer oss for Ham, i Jesu Navn, bøyer Herren seg ned til oss, og løfter oss opp som betrodde medarbeidere.

Slik er da den rette bønn:

«Gud, vær meg synder nådig!»

Eller: “Kjære Jesus, du ser jeg har ikke vært slik som jeg skulle. Jeg lider så mange nederlag. Kan jeg likevel få tilhøre deg?”

Ber du slik går du rettferdig for Gud hjem fra kirken i dag.

La Herren bli førstemann i ditt liv.

For:

«He can fix anything.»

«Jesus kan fikse alt.»

Til ære for Faderen og Sønnen og den Hellige Ånd, som var, er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.Amen.

((c):Lion International Films / Selznick Distributing Corp.

Se: «The Place Harry Lime Was Shot. On the Trail of the Third Man in Vienna, av Peter Bär. (www.viennamagazine.com Spring/Summer 2001)

The Internet Movie Database(www.us.imdb.com/Credits?0041959).

The Greatest Films by Tim Dirks (http://www.filmsite.org/thir.html)

David Ebert. Chicago Sun-Times:

http://www.suntimes.com/ebert/greatmovies/third_man.html

Rave reviews. Movie tie-ins. (http://www.movietieins.com/third-man.html)

Kristi Forklaringsdag
Høgmesse i Landro kyrkje, Fjell prestegjeld
Radiogudstjeneste NRK P1
27.02.2000 (opptak) sendt 02.03.2002 «Troens Mysterium»

Salmer:
777 | Østen stiger
270 Store Gud
SANGBOKEN 129 Vi priser deg Gud
104 Vi skal se deg
SANGBOKEN 116 O Store Gud

“I Namnet åt Faderen, Sonen og Den Heilage Ande.

Velsignet søndag og vel møtt til Høgmesse både store og små på Kristi Forklaringsdag. I dag skal vi få se inn i Jesu storhet og herlighet, og høre at veien til Gud går gjennom Ham. Fra Landro kyrkje i havgapet helt nord på øya Sotra hilser vi samtidig lyttere i hele Norge, i vest, øst, sør og nord, og dere som følger sendingen til sjøs og i utlandet.”

La oss be:

**O Jesus åpne du mitt øye,
så jeg får se hvor rik jeg er!
Jeg har en Fader i det høye,
/:som faderomsorg for meg bær:/
(Sandell, 1861, NoS 335 v.1)**

Prekentekest: Joh.17, 1-8.

I

«Der skulle vi ha vøri, Ka'!» Erik Byes «Tømmerkoievise»¹ før gjennom hodet i det jumbojeten pløyet seg gjennom den iskalde luften.

Kapteinen leste nemlig opp eksotiske stedsnavn vi skulle passere: Grønland, Baffinøya, Hudsonbukta, Saskatoon, Salt Lake City, og Las Vegas. Og han la til: «Når vi lander i Los Angeles vil det være tjudefem grader og fint vær!»

“I'd be safe and warm if I was in L.A., California Dreamin' on such a winter's day!”

Det var ikke mange timene siden jeg hadde forlatt det kalde og sure Norge på vei til «den nye verden». Og gjett om familie og venner hadde fått høre Wenche Myhres gamle refreng om at «Postadressa blir Hollywood!»²

Men selv om det altså sto «LA» på billetten, og flycomputeren meldte at farten var ni hundre kilometer i timen, syntes «englebyen» med palmer i gatene nå *mer* enn langt unna.

Det var ikke bare sju-fire-sjuens indiske navn: «Ganges» som opplevdes malplassert. Selv de blåklede flyvertinnes smil og servering kunne ikke ta bort at jeg kjente meg inneklemt på

Boeingflyets annen klasse, og at 3 timers stillesitting allerede hadde gjort meg øm i baken og nummen i føttene.

-I følge videoskjermen foran meg hadde vi så meget som åtte lange timers flytur igjen. Og fra min vindusplass var tåken elleve kilometer over Danmarkstredet alt jeg kunne se.

II

For noen hver av oss kan stundom livet bli så komplisert at vi verken har råd eller vet noen utvei. Hva er meningen med det hele? Kanskje kjenner vi på at vi sitter med «Svarteper.» Vi kan bli låst inne av synd, sorg, savn, traumer, bindinger, egen dumhet og andres grep. Å tenke på Gud i slike situasjoner er vanskelig. Selv om vi kanskje aner vi burde. Når krisen slår inn i våre liv orker vi kanskje ikke tanken på Jesus i det hele.

Men heldigvis går Evangeliet dypere ned og lenger inn enn vi kan ane.

III

Vi møter Jesus i bønn sent på Skjærtorsdag. På forhånd har Han gjort det klart at viktige hendelser står foran:

«Timen er kommet da Menneskesønnen skal bli forherliget.»(12,23;28; 13,1)

Denne kvelden har Han fortalt sine disipler at Han skal bli usynlig for dem.

Likevel har Jesus sagt at Han skal komme til dem på en ny måte. Ja, også Faderen, og Talsmannen, Den Hellige Ånd skal komme. **(14,15-26.)**

Disiplene forstår slett ingen ting av dette. Natten er tredobbel, for frykten og sorgen gjør det også mørkt innendørs og innvendig.

De har en sterk følelse av en truende katastrofe. På maktens trone ønsker man å bli kvitt Jesus. Disiplene, som Hans venner, er også i fare. En av deres nærmeste, Judas, er blitt avslørt som forræder, og har forlatt dem.

Og på toppen av alt skal de nå altså miste Jesus!

IV

Dagens evangelium har en rød tråd. Det handler om

Den Tre-Ene Gud, Kristus og Kirken.

Men mest av alt forteller det hvorledes vi kan få komme til Gud ved Den Herre Jesus Kristus, og tro på Ham selv om vi ikke forstår Ham.

Hvordan dette kan skje går over all vår forstand.

Derfor skal vårt tema i dag være:

Troens mysterium.(5.19.43)

V

La oss se på teksten:

For det første

får vi i dag et glimt inn i selve Treenheden, idet vi blir tilhørere til en samtale mellom Faderen og Sønnen, som med all tydelighet peker på at Helligånden skal komme, i Jesu Navn, med Jesu Ord, og kalle til tro på Jesus. Her er det nyttig å ha i mente hva reformasjonens store trosbekjennelse Augustana sier:

«...det er ett guddommelig vesen, som både kalles og er Gud, evig, ulegemlig, udelelig, med umåtelig makt, visdom og godhet, skaper og opprettholder av alle ting, de synlige og de usynlige, og at det likevel er tre perso-

ner, av samme vesen og makt og like evige, Fader, Sønn og Hellig Ånd.»(CA I)

Kirken bekjenner altså at det er én Gud, og tre personer i Gud. Og vi leser Skriften med de briller som Kirkens tradisjon gir oss.

VI Troens mysterium.

For det andre:

I dag handler det særlig om den andre person i Gud: Sønnen Jesus Kristus.

At Han er Sann Gud av evighet bekrefter Jesus selv i teksten:

«...den herlighet som jeg hadde hos deg før verden ble til.»(17,5)

Men først i teksten ber Jesus: **«La din Sønn bli forherliget, så Sønnen kan forherlige Faderen.» (12,23;28. 17,1)**

Og lenger nede sier Jesus til Faderen at Han **«har forherliget Ham på jorden...» 17,4)**

Uttrykket herlighet, forherlige peker på det som er strålende klart, varmt og skjønt, som ilden i **tornebusken.(2.Mos.3.2)** I Jesus er Guds herlighet i den gamle pakt tilstede!

Det er typisk for Johannesevangeliet at et merkelig perspektiv males for oss. Fortid, nåtid og fremtid sees under ett! Derfor møter vi her Jesus utenfor både tid og rom.

Samtidig ligger inkarnasjonens realitet bak:

«Og Ordet ble kjød og tok bolig blant oss, og vi så hans herlighet, den herlighet som den enbårne Sønn har

fra sin Far, full av nåde og sannhet.»(1,14)

Gud er blitt menneske i Kristus Jesus. Likevel er Kristi guddomsherlighet fra evighet til evighet. Men Han gav avkall på å bruke den **«da han fullførte den gjerning som Faderen gav ham å gjøre.»(17,4)**

Og **«den gjerning»** Jesus tenker på kjenner vi fra «Den Lille Bibel»: **«For så høyt elsket Gud verden, at Han gav sin Sønn den enbårne, slik at hver den som tror på Ham ikke skal gå fortapt, men ha evig liv».** (Joh.3,16)

VII Troens mysterium.

For det tredje:

Hva skal Jesu Ord **«Timen er kommet»(12,23; 13,1; 17,1)**bety?

Et avgjørende vendepunkt i Jesu jordeliv er kommet. **«Guds Lam, som bærer verdens synd» (1,29;36)**, må nå med sitt offer på Golgata sone alle våre synder og all vår syndeskyld overfor Den Hellige Gud. Men det betyr også at Han skal seire over synden, verden og døden, binde den Onde, og fare opp til Himmelen. Og det stopper ikke der! Nei, at **«Timen er kommet»** betyr at du og jeg skal få ta imot frelsen, ta i mot barnekår hos Gud vår Far, og bli bevart i troen like til vi er hjemme i Himmelen! Dette er Helligåndens verk gjennom Kristi Hellige Kirke på jorden.

VIII Troens mysterium.

For det fjerde:

Vi sier ofte at Kristi embete er tre-delt: Han er prest, konge og profet.

Jesus sonet våre synder som vår øver-

steprest. Med rette kalles derfor dagens Evangelium for Jesu øversteprestelige bønn. Sønnen står i Johannes sytten foran Faderen slik som Hebreerbrevet sier det:

«...nå skulle Han for vår skyld tre fram for Guds ansikt...Han trenger ikke, slik som andre øversteprester, å bære fram offer hver dag,...Offeret har han båret fram en gang for alle da han ofret seg selv.»(Hebr.9,24d; 7,27)

«Det er fullbrakt,»(19,30) nærmer seg. Jesus seiret også over alle vonde makter, som vår konge.

Men Han har også en profetisk gjerning. Denne kan vi beskrive med tekstens ord i dag:

«Jeg har åpenbart ditt navn for de mennesker du gav meg fra verden.»(17,6)

IX

Troens mysterium.

For det femte:

I Johannesevangeliets foregående kapitler har Jesus sju ganger brukt Guds Navn «Jeg ER» om seg selv:

“Jeg ER Livets Brød,(6,35) ...Verdens Lys,(8,12) ...Døren,(10,7) ...Den Gode Hyrde,(10,11) ...Oppstandelsen og Livet,(11,15) ...Veien, Sannheten og Livet,(14,6) ...Vintreet.(15,5)”

Alle sju viser tilbake til Guds proklamasjon av sitt Navn for Moses ved tornebusken: **“Jeg ER den Jeg ER.”(2.Mos.3,14)**

Når Jesus i dag sier at Faderen **«har gitt Sønnen makt over alt som heter**

menneske, for at Han skal gi evig liv til alle som du har gitt ham,»(17,2) henger det nettopp tett sammen med at Jesus **«ER Veien, Sannheten og Livet.»(14,6)**

Og her kommer da et av tekstens, og Bibelens aller mest sentrale vers:

«Dette er det evige liv, at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du har utsendt, Jesus Kristus.»(17,3)

Det evige liv er etter Jesu Ord i dag ikke noe som er skjøvet ut i en fjern fremtid, eller noe som bare begynner etter døden. Her er ikke grunnlag for noen reinkarnasjonstanke, eller forestilling om at etter døden er alt slutt.

Nei, det evige liv består i å kjenne Gud gjennom Jesus! Og det er noe som kan begynne her og nå. I dag!

Når du kjenner Jesus, så får du ikke bare et evig liv, som holder i livet, døden og evigheten, nei, du blir tatt inn blant Jesu venner, i Kristi Kirke, kalt ut **«fra verden.»(17,6)**

X

Troens mysterium.

For det sjette:

Kirken må ikke forveksles med noe bestemt kirkesamfunn, bygninger, organisasjoner eller fellesskap. Vi snakker ikke om en kirke bygget på teologiske systemer, følelser, synsing, makt eller politikk.

Nei, Kirken er dem som kjenner Jesus! Vi snakker om et levende og personlig forhold til Sønnen Jesus Kristus!

Kirken er forsamlingen av mennesker som har fått komme til Gud, komme inn til Faderen ved Sønnen, fått sine synder

vasket rene, og blitt helliget ved Kristi, Øversteprestens blod:

«Jeg har åpenbart ditt navn for de mennesker du gav meg fra verden....du gav meg dem, og de har holdt fast på ditt ord.»(17,6)

Slik beskriver Jesus måten dette skjer på:

«For jeg har gitt dem de ord du gav meg, og de har tatt imot dem.»(17,8)

Jesus viser til Helligåndens gjerning. Det er bare Han som kan få oss til å tro på Jesu Navn, og holde oss til Ordet.

XI

Troens mysterium.

Det sjuende punktet.

På slutten av dagens tekst ser vi igjen at det å tilhøre Kristi Kirke, være en kristen, ha det evige liv er å tro på Jesus. Rett og slett: Å kjenne Sønnen Jesus Kristus som sin Frelser! Han er den eneste veien til Gud!

«Nå vet de i sannhet at jeg er utgått fra deg, og de har trodd at du har sendt meg.»(17,8b)

Å tro er også å vite! Selv om troen nok er **«visshet om ting en ikke ser.» (Hebr.11,1b)**

Her er vi inne på det aller dypeste og innerste i det å være Guds Barn, nemlig barnekåret hos Gud vår Far, for Sønnens, Jesu Kristi skyld. Han som er vår øversteprest!

«Derfor kan han også fullt og helt frelse dem som kommer til Gud ved ham, fordi han alltid lever og går i forbønn for dem.»(Hebr.7,24)

Og som apostelen Paulus uttrykker det: **«Dere har fått barnekårets Ånd som**

gjør at vi roper: «Abba, Far!» Ånden selv vitner sammen med vår Ånd og sier at vi er Guds barn!»(Rom.8,15b-16)

Den Hellige Ånds nærvær i våre liv gjør at vi i alle anføktelser og trengsler kan få kalle Gud vår Far og Jesus vår Frelser!

XII

Troens mysterium.

Jeg hadde sittet og døst i flysetet. Plutselig våknet jeg av at solen strålte inn gjennom flyvinduet. Jeg ble formelig blendet av den ufattelige skjønnheten i synet. Det svære KLM-flyet lå og duvet i et strålende lys. Så ble jeg vår isflakene. Millioner av dem drev under oss, mast i sund av havstrømmene.

Men i det fjerne løftet en hvit kyst seg i horisonten: Grønlands dype fjorder og høye fjell.

«et glimt av Paradisets kyst...»(B.S. Ingemann, NoS 777, v.4)

«...slik skal også Menneskesønnen løftes opp, for at hver den som tror på Ham skal ha evig liv.»(3,14b-15)

Snart var synet av alt som var gått i stykker helt forvandlet. For nå fløy jumbojeten over evig snø som dekket landet fullstendig.

Den nye verden ventet.

XIII

I dag, på Kristi Forklarings Dag, tar Jesus og Ordet oss med på en reise, hvor vi uten tåkelegging får se inn i Guds vesen, og tilværelsen forklart i Hans strålende lys!

Når vi er på kino, og teppet går til side, skjer det en slags åpenbaring. Vi får se inn i regissørens verk. Og er det en god

film, kjenner vi oss dradd med i handlingen. Vi blir engasjerte, ler, blir sinte, kjenner medfølelse, vi gråter. Alt etter-som.

I Woody Allens film: «Kairos Røde Rose» går Cecilia på kino i tredveårenes USA. Kveld etter kveld sitter hun i benken og ser på sin helt, arkeologen Tom Baxter.

Plutselig en kveld snakker han til henne fra filmlerretet:

«Jeg har sett deg her flere ganger. Jeg ønsker å møte deg!»

Så stiger Tom ut fra filmen og ned til Cecilia!³

Når Jesus i dag åpenbarer Guds Navn, blir vi alle engasjert i «handlingen». Han stiger ut av Evangelieordet, ut av prekenen, og inn til deg. Tenk om Jesu Ord i dag kunne føre til at også du ble en del av Hans Time: «...**de har trodd at du har sendt meg.**»(17,8)

«Herre, vi bøyer oss for din trone. Dette er Din Time. Din «timing» er annerledes enn vår. Mange ganger kan vi i livet og i troen kjenne at vi reiser i tåken. Ofte kjenner vi at sorgen får overtaket. Men dine Ord går dypere og trenger lenger inn enn vi kan ane. Nå kommer vi til deg, Hellige Far, gjennom Jesus, og ber deg om Den Hellige Ånd, slik at vi kan kjenne deg, og bli hos deg selv om vi ikke forstår den reiseruten du har valgt for oss. La oss ha vårt reise-mål hos Deg, i «den nye verden», i Din Hellige Kirke i himmel og på jord.

**Jeg har en bror som ved Guds side
vet om min sak og ber for meg.**

**Jeg har en nådestrøm så vide
/:som himlens hvelving strekker seg.:/»
(Sandell, 1861, NoS 335 v.2)**

**Dette er *Troens Mysterium*: «Kristus
blant dere! Håpet om herlighet!»
(Kol.1,27b)**

**Til Ære for Faderen og Sonen og Den
Heilage Ande, som var, er og vere skal,
EIN Sann Gud, frå Æve til Æve.
Amen.**

¹ Fra California Dreamin': The Mama's and the Papa's, (J.Philips/M.Gilliam)ABC/Dunhill records, LA, 1965.

² (Vise fra Tømmerskogen, gammel mel., tekst Hans Børli, innspilt av Erik Bye m Willy Andresens ork., 1959/1995, EN SANG UNDER SKJORTA - 44 VISEVALG FRA SKATTKAMMERET - DE NESTE 24 PHILIPS 528 987-2 + 528 989-2)

³ DA BLIR POSTADRESSA MI HOLLYWOOD
Kompon./Tekstf.: VIDAR SANDBECK, innspilt av WENCHE MYHRE, + ALF BLYVERKETS ORK, 1962/1993, LA MEG VÆRE UNG - KOMPLETT 1960 - 1965 TRIOLA TNCD 2005

⁴ Woody Allen: The Purple Rose of Cairo, med Mia Farrow og Jeff Daniels, 1985

Epifania/Kristi Åpenbarings dag
Høgmesse i Blomvåg kyrkje, Øygarden prestegjeld
Radiogudstjeneste NRK P1

05.01.2003 - «Den crazy reisen» Mt.2,1-12

Salmer:

94, 1-5: Fager er den himmel blå

Salmer 97 04: Djupaste mørker

777: I Østen stiger solen

72: Bryt ut i sang

94,6-7: Stjerna leidde sant og visst

I Namnet åt Faderen, Sonen og Den Heilage Ande. Fra Øygarden prestegjeld nordvest for Bergen ønsker vi hjertelig velkommen til radiogudstjeneste fra Blomvåg kyrkje. *Epifania, Festen for Kristi Åpenbaring* betyr at det fremdeles er jul.¹ Gud er blitt menneske i Jesus Kristus! Men samtidig innledes kirkeårets Åpenbaringstid. Nå får vi se mere av hvem barnet i krybben er, og hva Han vil med oss. I dagens hellige Evangelium blir vi med de vise menn kalt til å la Hans lys skinne for oss. slik at Guds Ord nå virkelig må være **”en lykt for vår fot og et lys på vår sti.”**(Sal.119,105)

La oss be:

Herre Gud, himmelske Far, du som fra alle jordens riker kaller og samler et kongerike av prester og et hellig folk som tjener deg, la ditt herredømme bli stort og ditt lys skinne over alle som lever i dødens skygge. Du som lot din herlighet gå opp over oss, led oss i nåde ved din Hellige Ånd, så vi kan følge deg på din vei inntil vi

ser deg i din himmelske herlighet. Ved Jesus Kristus, din kjære Sønn, vår Herre. Amen.²

Prekentekest: Matt.2,1-12

I

”I ørkenen finnes virkelige mysterier. I solens krig mot alt levende har livet sine hemmeligheter som gjør at det kan overleve. Noen planter drikker seg breddfulle på vann når det en sjelden gang regner, og lagrer det til senere bruk. Dyrene har hard hud eller et ytre skjelett for å trosse tørken. Alt levende har utviklet metoder til å finne skygge. Om dagen kan man speide forgjeves etter liv, men når solen går ned, våkner en verden av skapninger.

-Det er forfatteren John Steinbeck som sitter under nattehimmelen i Californias Mojave-ørken:

”I ørkenen lever historien om en gullgruve så rik at verden ville gå av hengslene om den ble oppdaget... I slike trakter utforsket oldkirkens eremitter evigheten med ulærde sinn. De store syner om altets

enhet er alltid unnfanget i ødemarken. Her ble stjernene først talt og deres baner observert... De kommer så nær at man nesten kan nå dem med fingrene..."

-I 1960 gav Steinbeck seg landeveien i vold med bobil og hunden Charley, for å gjenoppdage sitt hjemland. Men egentlig aner vi i boken "Turen med Charley",³ at hans vagabond-prosjekt handler om å finne sine røtter. "Som ganske ung fikk jeg en kriblende lyst til å gi meg i vei hvor som helst. En brennende trang til å bryte opp."

Steinbeck må innrømme at "det er ikke vi som tar en tur, det er turen som tar oss." Det er egentlig ganske crazy det hele.

Her er dagens tema:

Den crazy reisen.

II

Først trenger vi "en lykt for vår fot og et lys på vår sti."(Sal.119,105)

Dagens tekst er den første av fire beretninger i Matteus 2, som alle foregår mellom Jesu fødsel og Døperen Johannes' framtreten. Det dreier seg også om Jesusbarnets flukt til Egypt, barnemassakren i Bethlehem, og den hellige families tilbakekomst til Nasaret.

Bakteppet for dem alle likner begynnelsen av 2.Mosebok, der Farao blir stående mot Moses slik som nå Herodes mot Jesus. Men likheten er også slående med Åpenbaringen 12, der draken konfronterer Guds Mor Maria og Kristus.

Det sentrale i dagens Evangelium er de vise menns hylling av den nyfødte Jesus Messias i Bethlehem.

-Det var mye rart å se på stjernehimmen i de siste årene før Kristi fødsel. Når det gjelder Bethlehemsstjernen finnes flere teorier, men det kan se ut til å handle

om at to planeter tilsynelatende løper sammen til én stjerne.⁴ Det tradisjonelle standpunktet er kjent fra astronomen Johannes Kepler, som beskriver hendelser omkring Jupiter og Saturn i år 7. Senere utviklet østerrikeren D'Occhioppo teorien. Men så kom Ernest Martin i Oregon opp med en fascinerende vri. Flere svært merkelige kosmiske fenomen intraff nemlig mellom 12.august og 17.juni henholdsvis år 3 og 2 før år 0. Planetene Jupiter og Venus opptrådte på denne tiden flere ganger på en aldeles påfallende måte sammen med stjernen Regulus i stjernebildet Løven. Særlig oppførte Jupiter seg rart, idet den så ut til å bevege seg fram og tilbake, og markere Regulus, Løvens hjerte.

Alle disse navnene signaliserer kongelighet. I tillegg er løven det vi kunne kalle logoen til Judas stamme i Israel. **(1.Mos.49.9)**^{5 6}

Men slike overveielser er mer krydder enn fast føde. Sann kristendom er ikke avhengig av hva naturvitenskapen måtte finne ut, selv om troen i høyeste grad bygger på historiske hendelser.

Er vi ærlige må likevel noen hver av oss innrømme at troen er et stort mysterium. Da har vi to alternativ: Enten må vi si at alt i kosmos er kaos. Skjebnetroen ligger nær. Men dét er jo en uutholdelig tanke.

Heldigvis finnes et alternativ: Vår helige kristne tro er bygget på Guds sanne og ufeilbarlige Ord om at Den Tre-Ene Gud er Herre over hele universet, og holder alt oppe. Han har grepet inn i vår verden, ved å åpenbare seg i Sønnen Jesus Kristus. Og dagens hellige Evangelium lærer oss at Han er Herre over alle mennesker, og griper inn hvordan, hvor, og når Han vil.

Kirkens tradisjon⁷ er derfor nøye med å understreke det underfulle og overnaturlige med Bethlehemsstjernen. Det står jo at den gikk foran vismennene **”inntil den ble stående over stedet der barnet var”**.(2,9)

Kirkefedrene, som Biskop Ireneus av Lyon, utla vismennenes vitnesbyrd om at de hadde sett **”hans stjerne**⁸ da den gikk opp ved morgengry,...”(2,2) som oppfyllelsen av Bileams profeti: **”En stjerne stiger opp fra Jakob, en kongstav løfter seg fra Israel.”**(4. Mos. 24,17)⁹

Dette er også i høyeste grad i harmoni med det apostoliske vitnesbyrd.

Apostelen Peter beskriver Guds profetiske Ord som **”morgenstjernen, som går opp i deres hjerter.”**(2.Pet.2,19b)¹⁰ Og juleevangeliet etter Johannes roper ut om Ordet som ble kjødt: **”...vi så hans herlighet, den herlighet som den enbårne Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet.”**(Joh.1,14b)

Vi kan ellers sammenligne stjernen med lyset som stanset forfølgeren Saul fra Tarsus på landeveien til Damaskus, (Apg.9,3) eller med juleevangeliet etter Lukas: **”Med ett stod en Herrens engel foran gjeterne, og Herrens herlighet lyste om dem...”** (Luk. 2,9) Eller med ildstøtten som ledet Israel ved utgangen fra Egypt¹¹.(2.Mos.13,21)

III

Den crazy reisen.

For det andre gjelder det pilgrimene, de vise menn.

På grunnteksten står det at de var ”magere”, det er samme ordstammen som vi har i ”magi”. Men ordet hentyder

ikke til noen slags Harry Potter-typer. Det betyr rett og slett vise menn fra Øst.

Hvor de egentlig kom fra får vi en ytterligere forståelse av idet de når Jerusalem: **«Hvor er jødenes konge som nå er født?...»**(2,2) spør de. Dette forutsetter jo at de måtte kjenne til Messiasforventningene i Israel.

Det kan godt hende at det her er en forbindelse til jødenes eksil i Babylonia (det nåværende Irak), og til flere store jødiske kolonier ved Eufrat.

Her var på Jesu tid også mange dyktige astronomer. Miljøet hadde vært tett på avgudsdyrkelsen, men jødenes tro på Den Ene Gud hadde gjort inntrykk. Det er nok å vise til Daniels vitnesbyrd: **”Han hadde åpne vinduer som vendte mot Jerusalem. Tre ganger om dagen falt han på kne for sin Gud med bønn og lovprisning.”**(Dan.6,11b)

Salme 72 forutsier at **”Kongene av Saba og Seba skal komme med sine gaver. Ham skal alle konger hylle, og alle folkeslag skal tjene ham.”** (72,10b-11)

Kong Gaspar, Melchior og Balthasar, både navn, antall, alder og hudfarge varierer hos kirkefedrene, ble akkurat som Paulus vel 50 år senere **”ikke...ulydig mot det himmelske syn.”**(Apg. 26,19) Hvem i all verden ville gi seg ut på en 1100 km lang og strabasiøs reise uten meget gode grunner? Men de ble så ”hek-tet” at de brøt opp og gav seg ørkenen i vold, på

IV

Den crazy reisen.

For det tredje litt om noen som ikke kunne lese veikartet.

Vismennene skjønte fort at det ikke hadde gått opp noe lys for noen i Jerusaleem. Aller minst i det kongelige palass.

Deres spørsmål om stjernen kom jo kongen for øret. Forholdet mellom Jesusbarnet og Herodes blir med en gang satt på spissen, for også Herodes kjente til oppfatningen at store herskere har en stjerne som lyser ved deres fødsel. Men hvem kunne den nye kongen være?

Herodes blir enda mer forferdet da han gir **”overprestene, og folkets skriftlærde”** audiens, og de forteller ham at profeten Mika nok hadde forutsagt at en fyrste og en hyrde skulle komme fra Bethlehem. (**Mika 5,1+4**) En ny konge født i kongens egen bakgård! Men uroen forplantet seg snart til **”hele Jerusaleem”**, (**2,3-4**) som fikk bange anelser.

Herodes var nemlig en grusom konge. Ved statskupp, med romernes hjelp var den populære jødiske kongelige familien styrtet. Herodes ble derfor en upopulær ”nikkedukke”. Det hjalp ikke at han bygget opp og forskjønnet templet. For han styrte ved terror, og fikk henrettet både politiske rivaler og flere i nær familie.

Han har nå liknende planer med den nyfødte konkurrenten i Bethlehem. Listig forhører han vismennene om hva de vet, og later som han har samme agenda som dem. Også han vil hylle barnet, påstår han, mens knivene slipes. (**2,7-8**)

Men Gud kjenner hjertene. De vise menn skjermes fra Herodes’ onde hensikter ved at Gud varsler dem i en drøm. (**2,12**)

Gud har kontrollen. Dagens evangelium lar tydelig både diktatoren og hans betrodde teologer uten å vite det forkynne at Kristus er født i Bethlehem.

Og det er Guds ironi at nettopp den

urette kongen Herodes setter vismennene på sporet til den rette kongen Jesus.

”Da de hadde hørt kongens ord, dro de avsted.”(2,9)

V

Den crazy reisen.

Hvor skal vi egentlig hen i livet?

The Beach Boys synger om da Steinbecks tur med Charley¹² fant fram til dikterens røtter¹³:

”Have you ever been down Salinas way?

Where Steinbeck found the valley

And he wrote about it the way it was in his travelin’s with Charley...”

Men tingene var ikke som før selv om dikteren fant igjen Montereybukten, Johnny’s Bar, og i en liten canyon familieranchen, og den store eiken hvor faren hadde brent inn sin kjærlighetserklæring til piken han var glad i. For fiestaen til tross, ”man kan ikke vende hjem, for mitt hjem har opphørt å eksistere unntagen i erindringens møllkuler.(Tom Wolfe)”

Steinbeck innprenter barndommens grønne dal for siste gang, så skynder han seg bort, og gir seg ørkenen i vold.

VI

Den crazy reisen.

For det fjerde. Reisens mål: Davids by.

Fra dagens lektietekst: **”Mot ditt lys skal folkeslag vandre, konger skal gå mot din solrenningsglans...De samler seg alle og kommer til deg. Dine sønner kommer langt bortefra,....”** (**Jes.60,3+4bc**)

Og fra evangeliet: **”Da Jesus var født i Bethlehem, ...kom noen vismenn fra Østen...for å hylle ham.»** (Matt.2,1b+2b)

”Når de nå har Ordet..., drar de villig ...til den ringe småbyen Bethlehem. ...Gud gir dem den trossen at han lar stjer- nen komme fram igjen. Den lyser for dem like til... det huset hvor barnet var,” sier Luther¹⁴.

Nå er de kommet fram:

**”Kom, min sjel, lukk opp ditt øye,
se hvor nåderik han er,
bøy deg ned, betrakt ham nøye,
at du rett kan få ham kjær!
Salighetens Gud er her,
Kjød og blod med oss han bær,
vil med oss sin himmel dele-
Pris Guds nåde, alle sjele!”**¹⁵

**”...konger,...tjen Herren med ære-
frykt og glede, kyss skjelvende jorden
for hans føtter.”**(Sal.2,10)

**”De... fikk se barnet hos moren,
Maria, ... falt på kne og hyllet det. Så
åpnet de sine skrin og bar fram gaver til
barnet: gull, røkelse og myrra¹⁶.”**(2,11b)

Mika hadde profetert at Messias skulle fødes i Bethlehem. Men også gavene fra de vise menn røper at vi har med den sal- vede kongen å gjøre. Gullet i dagens tekst er forresten egentlig en skattkiste, skrin. Men hva er i skrinet?

Kirkens tradisjon har tillagt gavene sym- bolsk betydning:

- Gullet betyr at Jesus er Konge.
- Røkelsen betyr at Jesus er Gud.

- Myrra betyr at Jesus er Øverste- presten som selv bar fram offeret for folkets synder.

I Bibelen ser vi at:

- Apostelen Peter sammenlikner troen på Jesus med gull. (1.Pet.1,7)
- Røkelse symboliserer de helliges bønner, og hører kulten til, i følge Åpenbaringen. (Åp.5,8; 8.3 flg.)
- Maria i Betania og Nikodemus som tjente Jesus ved å salve Hans føtter med myrra.(Joh.12,3; 19.39)

**De vise menn gir Jesus sin tro, sine bøn-
ner, og sin tjeneste!**

- Å tro er å komme til Jesus, med alt.
- Å be er å lukke Jesus inn i sitt liv.
- Å tjene er å tjene Jesus i stort som i smått.

La oss komme til Jesus med våre skrin. Om det er gull som ligger der, eller skrap. Til og med tomme skrin skal vi få komme med. Til

- Ham som allerede har gitt seg selv til oss!
- Ham som steg inn i vår verden jule- natt, for å dele våre kår helt og fullt.
- Ham som sonet våre synder, og seiret over døden.
- Ham som lever i dag.
- Han som lar seg fremdeles finne for den som søker Ham.

Men det gjelder å lete rett. For det er

Den crazy reisen.

VII

Den crazy reisen.

For det femte: Også vi kalles til oppbrudd. Til å begi oss avsted for å finne Jesus.

”We’ve gotta get out of this place. If it’s the last thing we ever do.”¹⁷

Jesaja hadde profetert trøsteord til et bortført folk i Babylon, og forutsagt returen til Sion. Men han forespeilet også et nytt gudsfolk fra hele jorden, den hellige kristne kirken:

”Jeg vil føre de blinde på en vei de ikke kjenner, lede dem på ukjente stier. Mørket foran dem gjør jeg til lys og ulendt mark til en slette...” (42,16)

”Tenk ikke på det som hendte før, akt ikke på det som en gang var!

Nå skaper jeg noe nytt. Det spirer allerede fram. Merker dere det ikke? Jeg legger vei i ødemarken og stier i ørkenen. Markens dyr skal ære meg... For jeg gir vann i ødemarken og lar elver renne i ørkenen, så mitt utvalgte folk kan få drikke. Det folket jeg har dannet meg, skal forkynne min pris.”(43,18-19)¹⁸

Ingen må være i tvil om at her sier den levende Gud at veien til salighet vil bli strabasjøs. Det å nå målet vil ligge på underets plan.

Men hvorfor går den åndelige veien gjennom ørkenen? Kanskje fordi det her vil vise seg hvor vi har vårt hjerte? I ørkenen blir vi klar over faren for åndelig tørke. Og vi må kjempe for åndelig næring. For, ”det er ikke vi som tar en tur, det er turen som tar oss.”

Men her kan vi gripe det store mysteriet,

det at den store stjernen kommer tett på oss. I dagens brevtekst beskriver apostelen det som **”en hemmelighet, som ble kunngjort meg i en åpenbaring.”(Ef.3, 2b-3)**

”Vi har óg en ledestjerne og når vi den følger gjerne kommer vi til Jesus Krist!

Denne stjerne lys og mild, som kan aldri lede vill, er Hans Guddoms Ord det klare som Han lot oss åpenbare Til å lyse for vår fot!”¹⁹

De vise fant ikke ”annet enn fattigdom” hos Jesusbarnet, sa også Luther: ”...Hvordan passer dette for en konge? Men de fromme menn lar seg ikke lede vill, men holder fast på det de har hørt gjennom profeten Mika.”²⁰

For Jesus Messias har den største skatten av alle: ”en gullgrube så rik at verden ville gå av hengslene om den ble oppdaget.”

Hos Ham er vårt rette hjem, våre røtter.

Kristenrockgruppen Petra synger: **“Joy is not where’ve been, but joy is who’s waiting at the end.”²¹** Det er

Den crazy reisen:

- *Det viktigste i livet er ikke det du får, men det du når.*
- *Det viktigste i livet er å finne Jesus.*

TIL ÆRE FOR FADEREN OG SONEN, OG DEN HEILAGE ANDE, SOM VAR, ER, OG VERA SKAL, EIN SANN GUD, FRÅ ÆVE TIL ÆVE!

¹ Jolehøgtidi høyrer ikkje til dei eldste høgtider i den kristne kyrkja. Epifaniashøgtidi den 6.januar er eldre. ...høgtidi er no i vår kyrkja lagt til fyrste sundagen etter nyår, den som er

nærest 6.januar...(Julen i Austkyrkja) Minnet um at Jesus Kristus openberra Guds herlegdom, knytte den gamle kyrkja til 4 hendingar: Kristi fødsel, vismennene frå Austerland. Kristi dåp, Jesu under i brudlaupet i Kana. Då fødselsfesten sidan vart sett til 25.desember, vart det saga om vismennene som kom til å merkje epifaniashøgtidi.(Bp.Peter Hognestad, Kvila i Gud, s.12. Preiker til kvar sunn-og helgedag i kyrkje-året, fyrste tekstrekkja. A.S. Lunde & Cos forlag, Bergen 1933.)

² Etter Norsk Tidebønn, Kollektbønner for Kristi Åpenbaringsdag, s.163;166-7

³ Etter: Travels with Charley. In search of America. ©John Steinbeck, 1962: ©The Curtis Publishing Co., Inc., 1961, 1962. Turen med Charley. Overs. Nils Lie. Gyldendal Norsk Forlag, 1963. I paperback 1965 på Pan Books Ltd., 33 Tot-hill Street, London S.W.I.

⁴ Se f.eks.

<http://www.griffithobs.org/StarofBethlehem.html>

<http://sciaastro.net/portia/articles/thestar.htm>

http://askelm.com/video/real/xmas_star.swf

<http://www.dbs.informatik.uni-muenchen.de/~krojer/bethle.html>

⁵ Ernest Martins teori bryter med den tradisjonelle tidfestingen av Kong Herodes' død år 4, men han argumenterer overbevisende for at denne inntraff i år 1.

⁶ Også hele Israel kan kalles en løve. (4.Mos.24,24a)

⁷ <http://www.newadvent.org/cathen/09527a.htm>

⁸ Det var ikke uvanlig at stjernetydere forbandt en stjerne med håpet om en kommende frelserkonge. Særlig festet de seg ved en stjerne når den gikk opp over horisonten like før soloppgang og i solens nærhet.

⁹ Se også Salomos Visdom 10,17: ”Visdommen gav de hel-lige lønn for deres møye, ledet dem på en vidunderlig vei og var til ly for dem om dagen og til stjernelys for dem om natten.”

¹⁰ <http://www.northernstar.no/brand.htm>

¹¹ Se også om hendelsen da solen sto stille i Gibeon. ”For Herren kjempet for Israel.” Josva 10,12-14.

¹² Etter: Travels with Charley. In search of America. ©John Steinbeck, 1962: ©The Curtis Publishing Co., Inc., 1961, 1962. Turen med Charley. Overs. Nils Lie. Gyldendal Norsk Forlag, 1963.

¹³ Fra California Saga/California, fra albumet Holland, tekst/musikk Al Jardine, ©Brother/Reprise records 1972.

¹⁴ M.Luther, Gled deg Guds menighet, husandaktsbok ved dr.Karl Witte, no. utg. v. Rolf Lein og Ole Modalsli, Norsk luthersk forlag, Oslo 1948, s.12

¹⁵ Ukj. dansk forfatter 1739, ved M.B.Landstad, NoS 46, 3, oppr. V.7.

¹⁶ Myrra kom fra Sør-Arabia, dagens Jemen. Se også Sal 45, 9

¹⁷ Fra We've gotta get out of this place. Tekst: Mann/Weil. Musikk The Animals, ©EMI records 1965.

¹⁸ Se også 5.Mos.8, 2-3

¹⁹ NoS 93, 6b-7

²⁰ M.Luther, Gled deg Guds menighet, husandaktsbok ved dr.Karl Witte, no. utg. v. Rolf Lein og Ole Modalsli, Norsk luthersk forlag, Oslo 1948, s.12

²¹ Fra Road to Zion, fra More power to ya, © Star Song Records, 1982.

Arken-serien

Utgitt av Kirkelig Fornyelse

Hefter i Arken-serien kan bestilles hos
Helge Unneland, Collegium Sta. Sunniva - studenthjem
Erik Pontoppidansgt. 8 - 5018 Bergen,
Tlf.: 55 30 04 30 - E-post: unnel@online.no

Arken-hefte nr. 1:

«Lat namnet ditt helgast» – Foredrag om Den heilage og dei heilage – av Øystein Thelle,
Ottar S. Myrseth, Arnfinn Haram og Roald N. Flemestad. Kr. 20.

Arken-hefte nr. 2:

Børre Knudsen: «Et stort mysterium» – om forholdet mellom mann og kvinne i det kristne ekteskapet. Kr. 20.

Arken-hefte nr. 3:

Børre Knudsen: «Bort syndig legestue – vi vil i stallen gå» Perspektiver på Brorsons julesalmer. Kr. 30.

Arken-hefte nr. 4:

Olav Myklebust: «Herre lær oss å be» – Jesu bønn og opplæring til å be i Lukasevangeliet. Kr. 20.

Arkenhefte nr. 5:

«Mikael, Maria og Milleniumsskiftet» – tekster og tolkninger fra Johannes Åpenbaring ved et årtusenskifte. Kr. 20.

Arken hefte nr. 6:

«Maria hun er en jomfru ren» – om omfang og grenser for en evangelisk mariologi, av Otto Odland. Kr. 50.

Arkenhefte nr. 7:

«Troens skjønn skatt» – Den hellige skrift og bekjennelsen. Foredrag av
Arvid Tångberg, Reidar Hvalvik og Oscar Skarsaune. Kr. 20,-

Arkenhefte nr. 8:

«Brann ikkje hjarto våre i oss» – Festskrift til Ottar S. Myrseth. Kr. 50,-

Arkenhefte nr. 9:

«Se, vi går opp til Jerusalem- i hellige fastetider» – Om faste i Bibelen,
hjem og menighet. Red. Olav Myklebust. Kr. 40,-.

Arkenhefte nr. 10:

«Sendt til verden med Kan **UTSOLGT**». Roald N. Flemestad. Kr. 20.

Arkenhefte nr. 11:

«Stein Eirik **UTSOLGT** 1933–2003»

Arkenhefte nr. 12:

«Godt å komme hjem» Svann Martinsen 1999-2003. Kr. 50,-

Porto kommer i tillegg.

ISBN: 82-7238-023-4

ISSN: 0807-9544